

ריבונות

כתב עת מדיני / 18 / שבט תשפ"ה, פברואר 2025

מהפכת טראמפ

הזדמנות
לריבונות!

תוכן

<p>13 ראש מועצת שומרון יוסי דגן חוזר מהשבעת טראמפ לנשיאות, זו הפעם השנייה. מעודד מהשיחות עם צמרת הממשל החדש הוא מזכיר: ריבונות חייבת להתחיל בהחלטה של ירושלים ולא בהמתנה לושינגטון.</p> <p>14 הרחבת גבולות המדינה תהיה אבן הראשה של מורשת נתניהו. הפובליציסטית גיטה חזני-מליאר</p> <p>15 האם הפתח' והחמאס מייצגים מטרות שונות או רק דרכי פעולה שונות לאותה מטרה. איש המודיעין, סא"ל במיל יהונתן דחוח-הלוי, מנתח מציאות שכולנו חייבים להכיר בעיניים פקוחות.</p> <p>16 לא חוזרים על טעויות. לא מכניסים לתוכנו סוס טרויאני שיאיים על קיומנו מבפנים. עו"ד קן שטאל-דן</p> <p>17 קן אברמוביץ, מייסד אתר "הצילו את המערב", פורט 16 סעיפים ברורים את הסיבות המחייבות היאחזות איתנה של ישראל ביהודה ושומרון.</p> <p>18 ראיון עם צביקה מור, מייסד פורום 'תקווה', אביו של איתן החטוף בעזה.</p> <p>19 השר לשעבר איוב קרא משוכנע שהמשך הסכמי אברהם בדרך ושכמו בהסכמים הקודמים, ישראל לא תידרש לשלם עליהם במטבע פלשתיני.</p> <p>20 פעם עשו כאן ריבונות, והיא באה מלמטה, מהעם אל הכנסת. זה היה ברמת הגולן ומי שהוביל את המהלך האזרחי היה שמעון שבס שמספר ומשחזר.</p> <p>21 האמנות הישראלית מוחקת זהות יהודית ולאומית ועושה זאת בתחכום שקט שמטפף למוח כבר מילדות. האמנית יונה לוי גרוסמן בעדות מבפנים.</p> <p>22 צו התנ"ך - ריבונות!</p> <p>24 נוער ריבונות בפעולה - מחזון למציאות</p>	<p>2 תוכן</p> <p>3 דבר המערכת וסקר - הישראלים תומכים בריבונות</p> <p>4 לשר וחבר הקבינט אלי כהן ברור: אם זה או ריבונות או שלום עם סעודיה, על ישראל לבחור בריבונות</p> <p>5 ריבונות, לא רק ביהודה ושומרון, אלא גם בכתר החרמון. המשפטנית הבינלאומית פרופ' טליה איינהוף מסבירה מדוע וכיצד</p> <p>6 בישראל ביתנו ניסו להעלות להצבעה חוק ריבונות על בקעת הירדן, אבל קואליציית הימין בחרה להתנגד. ח"כ עודד פורר מאוכזב, אבל לא מופתע</p> <p>7 לקחי התמורות באזור וחזרת טראמפ לבית הלבן עשויים להוביל להזדמנות היסטורית משמעותית להחלת ריבונות ביהודה ושומרון, אך יש כמה צעדים נדרשים קודם לכן. ח"כ עמית הלוי בראיון.</p> <p>8 על חשיבותו של החוק שיחייב משאל עם או רוב של שמונים חברי כנסת לכל נסיגה מיהודה ושומרון או הכרה בריבונות זרה גם על אזורים אלה, מספר חבר הכנסת שמחה רוטמן, ממובילי החוק</p> <p>9 החוקרת והפובליציסטית קרולין גליק משוכנעת שהדרך לריבונות בתקופת ממשל טראמפ תהיה קלה לאין ערוך, אך עם זאת עדיין מאתגרת, בעיקר בהיבט הביטחוני לנוכח מפלצת הטרור שקמה גם ביהודה ושומרון</p> <p>10 מעמד ערביי יו"ש ביום שאחרי הריבונות מטריד רבים. האם ניתן לנשל אותם מהצבעה לפרלמנט הישראלי, או שמא תוענק להם גם זכות ההצבעה שתהפוך אותם לאיום על דמותה היהודית של המדינה? העיתונאי שמעון כהן מעלה בסיס להצעה מחוץ לקופסא</p> <p>11 האם יש קשר בין הצהרות (ומעשי) טראמפ להצהרת כורש? הרב שמאל אליהו</p> <p>12 נשיא המרכז הירושלמי לענייני חוץ וביטחון ד"ר דן דייקר רואה בריבונות ישראל כורח קיומי. רעיון המדינה הפלשתינית הוא מגדיר כהתאבדות לאומית.</p>
---	---

גליון זה מוקדש

לזכרו של המלחין **רוברט פורסטנטל** ז"ל, בהוקרה על תרומתו לארץ ישראל ולריבונותנו עליה.

לזכרו של ההיסטוריון פרופ' **רוברט וולף** ז"ל, שהשקיע ממרצו ומהונו להטמעת חזון הריבונות בציבוריות הישראלית, והיה מתומכיו הנלהבים.

לזכר סבא **אברהם ליבה דבורה פיאקר**, וסבתא תומכי חובבי ציון. מוקדש ע"י הינדי קלרמן

ריבונות / כתב עת מדיני

יוצא לאור ע"י תנועת הריבונות

עורך ראשי וראיונות: שמעון כהן מערכת: יהודית קצובר, נדיה מטר לתגובות: ribonut@gmail.com
 פקס: 02-9309148 | פלאפון 050-5500834, 050-7161818
 תנועת הריבונות ת.ד. 1269 אפרת 9044710
 אתר: www.ribonut.co.il

פורום ריבונות

אבי אבלו / קן אברמוביץ / יורם אטינגר / איתי אליצור / אורי בנק / ערן ברטל / לילך וינשטוק / גיטה חזני-מלכיר / רן ישי / הרב ליאור לביא / הרב גלעד לואיס / מיכאל לובוביקוב / רותי ליברמן / נדיה מטר / רבנית שולמית מלמד / רנה מרגוליס / עו"ד נילי נאהורי / עו"ד דורון ניר-צבי / עו"ד קרן סטאל-דון / גודי פרידמן קדיש / אל"מ משה פלד / ד"ר מוטי קידר / יהודית קצובר / אברהם שבות / ליאור שורקה / שוש שילה / יואל שילה

תנועת הריבונות, מיסודה של תנועת נשים בירוק, הוקמה בשנת 2011 במטרה לקדם את חזון החלת ויישום ריבונותה של מדינת ישראל על כל מרחבי ארץ ישראל, ע"י פעילות ציבורית, חקיקתית והסברתית. לתנועה אלפי תומכים ברחבי הארץ, כמו גם תנועת-בת, נוער ריבונות, המכשירה את דור המנהיגות הבא של ישראל.

דבר המערכת

קוראים יקרים,

מיד עם כניסתו המחודשת לבית הלבן נקט נשיא ארה"ב, דונלד טראמפ, בשורה לא מבוטלת של צעדים משמעותיים וחיוביים הרומזים על הפוטנציאל הגלום בתקופת כהונתו השנייה. טראמפ ובכירי ממשלו שבים ומדגישים את זכותו התנ"כית של עם ישראל על ארצו ומתוקף כך גם בוטלה ההגדרה 'הגדה המערבית' ובמקומה נקבע בחוק האמריקאי כי ההגדרה היא אך ורק יהודה ושומרון. שחרור משלוחי הנשק שאותם עצר ביידן ובכך מנע הכרעה ויכולת לגונן על חיי חיילינו שבשדה המערכה. בוטלו סנקציות כלכליות שהטיל ממשל ביידן על ארגונים ופעילים מהימין הישראלי. טראמפ מוביל שיח חדש הנוגע לעתיד עזה, שיח הגירה מתוך ראייה עניינית

והומניטארית ועוד שורה של צעדים מבשרי כיוון טוב וחשוב לעם ישראל ולעולם כולו. עם זאת עלינו להישמר מהנטייה לנוח על זרי הדפנה. על ממשלת ישראל מוטלות מספר משימות קריטיות לעתיד ישראל, ובהן לא ניתן ואף אסור לסמוך על ממשלים זרים, גם הידיוותיים ביותר. יש להוביל להכרעת האויב ולהסיר מעל השולחן את מדיניות ניהול הסכסוך וההכלה שהובילה לעוד ועוד סבבי לחימה עקובים מדם יקר. יש להשיב את ההרתעה הישראלית ולשוב למעמדה האיתן של ישראל כמעצמה אזורית שאיש אינו מעוניין להסתכסך עימה. ממשלת ישראל צריכה לקבוע בעצמה את הגבולות ברי ההגנה ההכרחיים לקיומה של

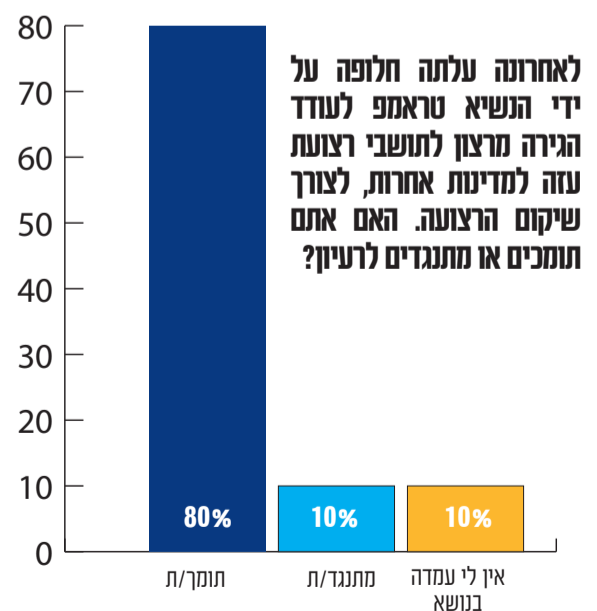
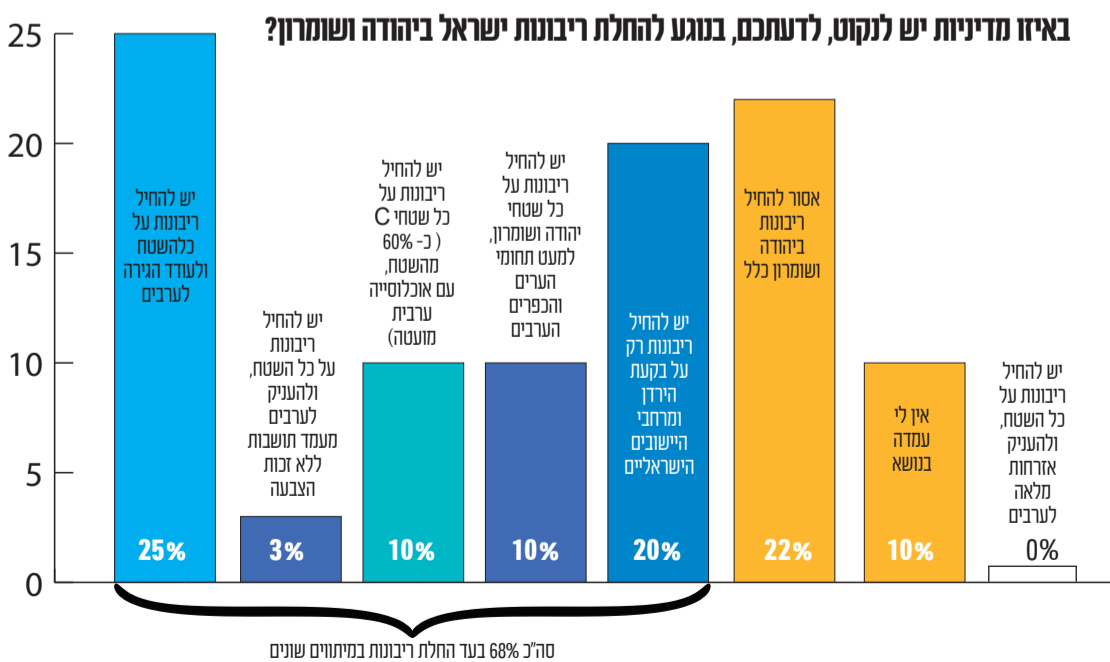
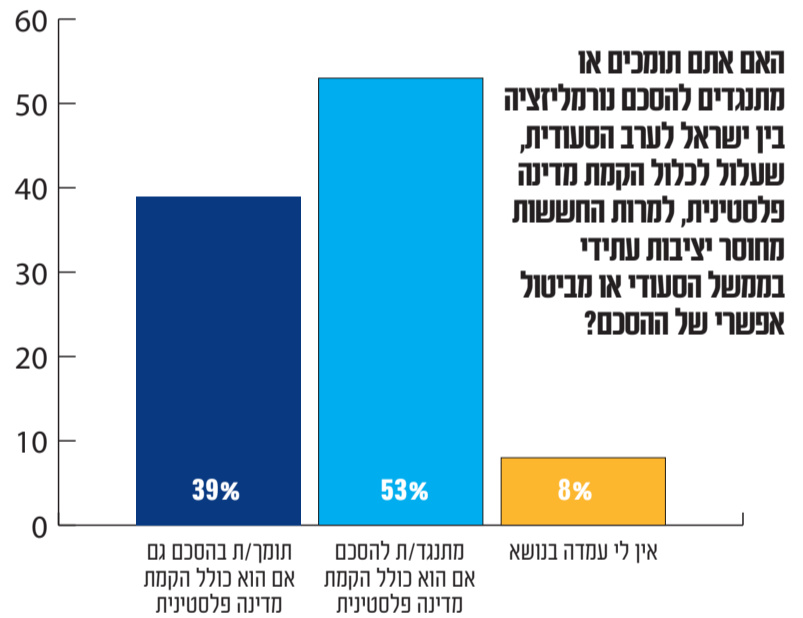
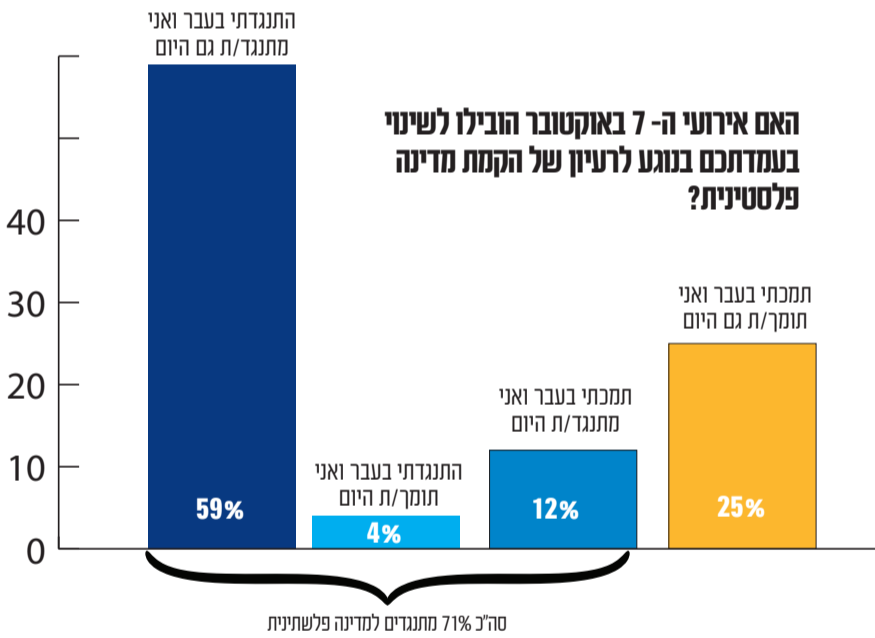
המדינה, מתוך ראיית טובתה וביטחונה לדורות קדימה. לשם כך יש להחיל את ריבונות ישראל על כל יהודה, שומרון ועזה, לפתוח מחדש את המשרד שפעל כאן בעבר, משרד ההגירה ולעודד הגירתם של הערבים המעוניינים לעשות זאת. בצפון יש לקבל החלטה לשינוי תוואי הגבול, להעמיק צפונה את הגבול עם לבנון ובכך גם לגבות מחיר קרקעי על מתקפות טרור חסרות הבחנה באוכלוסיית ישראל וגם לאפשר את שיבתם של תושבי הצפון ליישוביהם. במקביל עלינו לשמר את הנכסים אליהם הגענו ובהם נאחזנו בסוריה. לבד מאלה הולכת ומתעצמת הקריטיטיות שבמתן מענה מידי לאתגר הגרעין האיראני ההולך ומתעצם. אתגרים אלה ואחרים אינם יכולים ואינם

צריכים להמתין להסכמות בינלאומיות שממילא לא יגיעו. על ישראל לפעול מתוקף כוחה המוסרי והערכי העמוק. אומות ומנהיגים שיבקשו להתייצב לימין הצד הנכון של ההיסטוריה, לחיזוק המהלכים שעוד ייזכרו כמצילי המערב כולו, יתקבלו בברכה כמחזקים, מעודדים ומגבים למהלכיה של ישראל, אך לא כמאשרים וכמי שבלעדיהם דברים לא יבוצעו. על מנת לקדם את האתגרים החשובים הללו זקוקה ממשלת ישראל לתמיכה מרבית מהעם. גיליון זה שבידיכם מבקש להוות חלק מאותה תמיכה ציבורית רחבה הקוראת לממשלת ישראל: 'לכו בכוחכם זה והושעתם את ישראל'.

מערכת ריבונות

לעם בישראל ברור: ריבונות!

סקר מיוחד שנערך על ידי חברת 'דייקט פולס' עבור תנועת הריבונות ו'Pulse of Israel', בחן את עמדות הציבור הישראלי בהתייחס לריבונות אל מול אופציית השלום עם סעודיה, ריבונות מול מדינה פלשתינית ועוד.

ניתוח תוצאות מחקר עמדות בנושא הסכסוך הישראלי-פלסטיני. המחקר והניתוח בוצעו בשיטות המדגם החדשניות של דייקט פולס בע"מ. באמצעות מערכת דייקט פולס לצורך איסוף נתונים. הניתוח נעשה בשיטת השכבות ולפי שיטות סטטיסטיות מקובלות. תאריך ביצוע הסקר: ה-29 בינואר 2025. גודל המדגם: 504 נגמנים בוגרים (18+ המהווים מדגם מייצג של האוכלוסייה הכללית בישראל. טעות הדגימה: +/- 4.5% בהסתברות של 95%. עורך המחקר: דייקט פולס בע"מ. המדגם נערך על ידי שלמה פילבר וצוריל שרון באמצעות דייקט פולס בע"מ עבור תנועת הריבונות ו-Pulse of Israel בתאריך ה-29 בינואר 2025, באמצעות מערכת דייקט פולס בשילוב פאנל, בקרב 504 נגמנים בוגרים (18+ המהווים מדגם מייצג של האוכלוסייה הכללית בישראל. טעות הדגימה הסטטיסטית של +/- 4.5% בהסתברות של 95%.

בין ריבונות לשלום עם סעודיה, אני בוחר בריבונות

שר האנרגיה, אלי כהן, רואה בכניסת טראמפ לכהונה נוספת בבית הלבן הזדמנות היסטורית להחלת ריבונות ישראל ביהודה ושומרון. מוכן לשלם עבור הריבונות גם מחירים מדיניים.

שר האנרגיה, אלי כהן

מגלה שמדובר במי שרואים עם ישראל עין בעין את חשיבות המאבק בציר הרשע האיראני מחד ומאידך גם את הזכות ההיסטורית של עם ישראל על נחלת אבותיו.

מתקן עוול היסטורי ביהודה ושומרון

לתפיסתו זו של השר כהן אודות הקשר ההיסטורי ההדוק בין עם ישראל ליהודה ושומרון השלכות גם על כהונתו הנוכחית כשר אנרגיה ובהקשר זה הוא מספר על מה שהוא מגדיר כתיקון עוול היסטורי שהוא מחולל במשרדו:

"תחום האנרגיה הוא מנוע צמיחה כלכלי חשוב, במיוחד מים חשמל וגז. מדובר במנוע צמיחה שמייצר מקורות תעסוקה רבים, הכנסות מארנונה. אני פועל לתקן עוול היסטורי. נכון להיום אין שום תחנת כוח ביהודה ושומרון, מה שלא סביר בעיניי. נכון להיום אין ביהודה ושומרון תשתית לגז הישראלי, שהוא כלי מרכזי בהכנסות המדינה. את העוולות הללו אני מתכוון לתקן וכבר הוריתי על תכנון להנחת תשתיות גז ביהודה ושומרון בכלל ובאזורי התעשייה בפרט והקמת תחנות כוח. איתרנו כבר נקודות שבהן אנחנו מתכוונים להקים שש תחנות כוח חדשות".

המהלך, אומר השר כהן ייצר מקומות תעסוקה רבים באזורי יהודה ושומרון שלגביהם הוא קובע כי "לא צריכה להיות שום אבחנה בינים לבין כל אזור אחר בארץ". בנוסף, הוא מציינ, מוקדי הכוח האנרגטי הללו יכניסו תשלומי ארנונה לרשויות המקומיות הרלוונטיות, מה שיסייע לפיתוח והתעצמות ההתיישבות בה הוא סבור כי עלינו להגיע ל"לפחות מיליון יהודים, ובמשרדי אתן את כל הכלים התקציביים לתשתיות שיהיו מוכנות לקליטת תושבים וגם לתעסוקה", דברי השר.

שלחם". לשם קידום הריבונות, מדגיש השר כהן, תצטרך ישראל ותרצה את התמיכה של הממשל האמריקאי והתאום עמו. "זה יהיה ההישג הגדול ביותר", הוא אומר ולשאלה אם יתכן ובמידה כזו או אחרת נגלה שטראמפ רואה במנהיגות הרש"פ

"היעד החשוב ביותר עם כניסת טראמפ לכהונה בארבע השנים הקרובות הוא החלת ריבונות ביהודה ושומרון, ואני שמח לראות שרבים מהצמרת של ממשל טראמפ רואים בארץ ישראל שבין הים והירדן מדינתו של העם היהודי"

בכלל ובאבו מאזן בפרט כשותף לציר הבלימה של ציר הרשע האיראני, מה שיקשה על מהלך הריבונות, עונה השר כהן בכנות ואומר כי אינו יודע מה באמת חושב טראמפ על אבו מאזן, אך מפגישותיו עם הבכירים שסביב הנשיא הוא

תושבים הנחשבת למדינת האי השלישית בגודלה בעולם, אך על אף אלמוניותה היחסית רואה כהן בעצם הקמת הקונסוליה ביהודה ושומרון פריצה תודעתית מדינית, "מדובר באמירה מדינית שנוגעת לכלל יהודה ושומרון", הוא אומר וקובע: "זהו צעד ראשון". עוד הוא מזכיר את ארבע המדינות שהעלו את שגרירותיהן לירושלים בתקופת כהונתו כשר חוץ, ובהן ארגנטינה ופראגוואי.

כשר כלכלה פעל כהן לשימור את אזורי התעשייה ביהודה ושומרון כאזורי עדיפות א' והרחבת אזורי תעשייה נוספים. "עלינו לוודא שלא תהיה אפליה מבחינה חקיקתית של יהודה ושומרון ביחס לשאר חלקי הארץ, ולכן בעיניי היעד החשוב ביותר עם כניסת טראמפ לכהונה בארבע השנים הקרובות הוא החלת ריבונות ביהודה ושומרון, ואני שמח לראות שרבים מהצמרת של ממשל טראמפ רואים בארץ ישראל שבין הים והירדן מדינתו של העם היהודי".

להגיד דברים ברורים בלי להשאר פתח לאשליות שווא

השר כהן לא מוכן לקבל גם אמירה לפיה נכון אולי לשמר את המצב כפי שהוא, לא להחיל ריבונות מחד ומאידך לא להקים מדינה פלשתינית, בתמורה לנרמול יחסים עם סעודיה. "צריך לדבר בצורה ברורה ולא לתת למדינות אשליות או לטפח תקוות שווא. אני מתנגד להקמת מדינה פלשתינית בין הים לירדן. דמה לעצמך שנחתום על הסכם שלום כשהצד השני משוכנע שתוקם מדינה פלשתינית ובסופו של יום יתברר להם שלא קמה מדינה שכזו. לכן אני מעדיף לומר בצורה ברורה ולא לתת להבין דברים שאנחנו לא מתכוונים אליהם בקריצת עין. לכן אפעל להחלת הריבונות ולמניעת הקמתה של מדינה פלשתינית, ואם המחיר הוא שלא יהיו הסכמי שלום עם מדינות ערביות נוספות, אני מוכן לשלם את המחיר הזה".

לזאת הוא מוסיף ואומר כי להערכתו ניתן לקדם הסכמי שלום ללא התשלום הפלשתיני, כפי שהיה בהסכמי אברהם, מאחר ו"בסופו של יום המדינות הללו בוחרות את האינטרסים שלהן, והאינטרסים שלהם הם ליצור קואליציה אזורית עם ישראל על יתרונותיה הביטחוניים, המודיעיניים, הטכנולוגיים מול האויב המשותף שזו איראן".

"המדינות הללו רוצות את הקשר עם ישראל משום שהיא כבר הוכיחה את היותה מעצמה צבאית אזורית, היא היחידה בעשרות השנים האחרונות שפעלה באיראן ומטוסייה עשו בשמי איראן כשלהם, ישראל תקפה כפי שהמדינות הללו לא יודעות או לא מסוגלות לעשות. לכן גם כפן הביטחוני הסכם עם ישראל הוא אינטרס

בתפקידיו השונים סביב שולחן הממשלה, כמו גם בתפקידו הנוכחי, פעל שר האנרגיה, חבר הקבינט המדיני ביטחוני, אלי כהן, לקידום ופיתוח ההתיישבות ביהודה ושומרון מתוך ראייה ארוכת טווח של הפוטנציאל הגלום באזורים אלה לעתידה של ישראל, עוד מעבר לחשיבותם האסטרטגית ביטחונית.

כשר חוץ לשעבר התבטא השר כהן באחרונה וקבע כי החלת ריבונות ישראל ביהודה ושומרון חשובה בעיניו יותר מהסכם מדיני עם סעודיה, מה שבעיני רבים נחשב ליהלום שבכתר ההסכמים המדיניים עם מדינות ערב. "כשנשאלתי מה חשוב יותר, שלום עם סעודיה או ריבונות, התשובה שלי נחרצת, ריבונות ביהודה ושומרון נמצא מבחינתי גבוה יותר בסדר העדיפות", הוא אומר בראיון ל"ריבונות".

"ברור לי וברור לכולם שבין הירדן לים יכולה

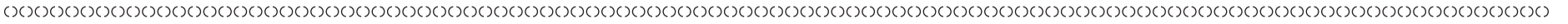
"אחרי השבעה באוקטובר רבים התפכחו ומספר תומכי המדיניות שלנו הלך וגדל. עם כניסת הנשיא טראמפ לבית הלבן ישנה הזדמנות היסטורית לקדם ריבונות ביהודה ושומרון"

וצריכה להיות רק מדינה אחת, מדינת ישראל, מדינת העם היהודי. מדובר בנחלת אבותינו. דרך הימין היא הנכונה ואחרי השבעה באוקטובר רבים התפכחו ומספר תומכי המדיניות שלנו הלך וגדל. עם כניסת הנשיא טראמפ לבית הלבן ישנה הזדמנות היסטורית לקדם ריבונות ביהודה ושומרון", אומר השר כהן.

"בכל התפקידים שבהם כיהנתי פעלתי לקדם מהלכים פורצי דרך ביהודה ושומרון", הוא אומר ומציין את קונסוליות הכבוד שנפתחו בתקופתו כשר חוץ בעיר אריאל, קונסוליות כבוד ראשונה ביהודה ושומרון. "עד אז לא התייחסו במשרד החוץ ליהודה ושומרון, אבל בצעד הזה שמתי את יהודה ושומרון על המפה". המדינה המדוברת אמנם מדינה פחות מוכרת, פאפא ניו גיני שמצפון לאוסטרליה, מדינה בת מעל עשרה מיליון

ראש ממשלת ישראל בנימין נתניהו ונשיא ארה"ב דונאלד טראמפ בקדנציה הראשונה והשר אלי כהן.

צילום: יונתן זינדל כלאש 90

פרופ' טליה איינהורן

מדוע לטעמי טוב וחשוב שתהיה ריבונות?

עלינו להחיל ריבונות בכל מקום בו הדבר מתאפשר. כן, גם באזור קוניטרה וכתר החרמון (המכונה במקומות מסוימים החרמון הסורי). המשפט הבינלאומי עומד לצידנו בסוגיה זו. פרופ' טליה איינהורן

חיזבאללה במג'דל שמס אשר בו נהרגו 12 ילדים, הדגישה ארצות הברית שוב את הכרתה המלאה בריבונות ישראל על רמת הגולן. טוב תעשה ישראל אם תחיל את ריבונותה על השטחים אותם פינתה בעקבות מלחמת יום הכיפורים וכעת כבשה מחדש. הדברים מקבלים יתר תוקף לנוכח קיומה של אוכלוסייה ישראלית ודרוזית המעוניינות בריבונות הישראלית, ומנגד - היעדרה של אוכלוסייה עוינת ברמת הגולן, שכבר ב-1967 נמלטה מרמת הגולן לתוך סוריה, וכן לנוכח השטח הגדול שהיה בבעלות יהודית והופקע על ידי שלטונות סוריה ללא פיצוי לבעלים, בניגוד למשפט הבינלאומי. ההכרה האמריקאית של ממשל נשיא ארצות הברית טראמפ ובעקבותיו גם של ממשל הנשיא ביידן היא פתח תקווה רחב לכך ש"לנו, לנו, יהיה לנו פתח החרמון".

מאחר שבהסכם ניוקומב-פולה לא נכלל הגולן בשטח המנדט הבריטי, לא די היה בצו ממשלתי כדי להחיל ריבונות ישראלית. לצורך זה חוקקה ישראל את חוק רמת הגולן, התשמ"ב-1981, אשר בו קבעה כי "המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה יחולו בשטח רמת הגולן". החוק סיים ארבע עשרה שנות ממשל צבאי ברמת הגולן.

ב-25 במרס 2019 חתם נשיא ארצות הברית דונלד טראמפ על צו נשיאותי שהכריז שארצות הברית מכירה באופן רשמי בריבונות ישראל ברמת הגולן, בעקבות הצהרתו כי "לאחר 52 שנים הגיע הזמן שארצות הברית תכיר באופן מלא בריבונות הישראלית ברמת הגולן, דבר חשוב מבחינה אסטרטגית וביטחונית לישראל וליציבות האזורית". ממשל הנשיא ביידן לא שינה את הצו. ביולי 2024, לאחר הפיגוע של

ישראל שהקים הברון ג'יימס דה רוטשילד - נותרה בעינה. אולם, בהסכם הבריטי-צרפתי שתייחס את הגבול באופן סופי ב-1923 (הסכם

החלת הריבונות הישראלית בשטחי ארץ ישראל משקפת את התובנה שלנו שזאת ארצנו ולכן עלינו לעשות זאת בכל מקום שבו הדבר אפשרי, דוגמת בקעת הירדן, שטחי C ביהודה ושומרון וכתר החרמון ואזור קוניטרה ברמת הגולן. גם אם בשל אילוצים מדיניים אנו נאלצים לדחות את החלת הריבונות בכל השטחים, זאת צריכה להיות שאיפתנו. רק אל נהיה קצרי רוח.

המשפט הבינלאומי עומד לצידנו בעניין זה. על פי עקרון ה-uti possidetis, גבולותיה של מדינה חדשה נקבעים על פי הגבולות שהיו לה בעת שהוקמה. כאשר קמה מדינת ישראל, היו אלה הגבולות שנקבעו להקמה מחדש של הבית הלאומי לעם היהודי בארץ ישראל, כפי שאלה נקבעו בכתב המנדט ואושרו בסעיף 80 למגילת האו"ם. שום אירוע מאוחר יותר לא שינה קביעה זאת.

עיקרון זה שימש כבסיס לקביעת הגבול בהסכמי השלום בין ישראל למצרים ב-1979, בין ישראל לירדן ב-1994 וגם לסימון הקו הכחול (קו הנסיגה) בין ישראל ללבנון, שזוהה על ידי האו"ם בשנת 2000 כקו הגבול de facto, על אף שאינו קו גבול רשמי מאחר שבסופו של דבר לא נחתם הסכם שלום בין המדינות. שטחי יהודה ושומרון ורצועת עזה נכללים בגבולות אלה. לכן להחלת הריבונות בהם די בצו ממשלתי שיחיל עליהם את המשפט, השיפוט והמינהל של ישראל.

מעמדה של רמת הגולן, שנכבשה במלחמת ששת הימים, היה שונה. מלכתחילה רוב הגולן וגם החורן יועדו להיות חלק מהמנדט הבריטי בהסכמים שנחתמו בין בריטניה לצרפת בדצמבר 1920. ניתנה בהם הכרה בכך שיהודים רכשו בכסף מלא אדמות רבות, רשמו אותן על שמם בספרי רישום המקרקעין העות'מאניים וקיבלו קושאנים שהעידו על כך. אמנם נקודות היישוב שהוקמו בהן ננטשו כבר בראשית המאה ה-20 אבל הבעלות היהודית - בעיקר של פיק"א, החברה להתיישבות יהודית בארץ

"ב-25 במרס 2019 חתם נשיא ארצות הברית דונלד טראמפ על צו נשיאותי שהכריז שארצות הברית מכירה באופן רשמי בריבונות ישראל ברמת הגולן, בעקבות הצהרתו כי 'לאחר 52 שנים הגיע הזמן שארצות הברית תכיר באופן מלא בריבונות הישראלית ברמת הגולן'"

(Newcombe-Paulet) העבירה בריטניה שטחים אלה למנדט הצרפתי. רישום המקרקעין על שם בעליהם היהודים נותר בעינו גם כשקמה מדינת סוריה. רק בשנות הארבעים של המאה ה-20 הפקיעה סוריה את האדמות מבלי לפצות את הבעלים כנדרש במשפט הבינלאומי.

במלחמת יום הכיפורים כבשה ישראל שטחים נוספים בחלקו הצפוני של הגולן ובחרמון. אבל בעקבות הסכם הפרדת כוחות, שהושג במאי 1974, פינתה ישראל את העיירה קוניטרה וסביבתה הקרובה ואת רום החרמון.

כתר החרמון

צילום: כלאש 90

ישראל גנץ, ראש מועצת בנימין וראש מועצת יש"ע: "לפני הכול ריבונות היא צדק היסטורי. חבלי יהודה ושומרון הם חלק מהמולדת שלנו ומהמורשת ההיסטורית המפוארת של העם היהודי, והמתיישבים בה הם חלק מוביל בחברה הישראלית בכל תחום, וזו חלק ממחויבות המדינה לאזרחיה. מדינת ישראל זקוקה היום יותר מתמיד לריבונות ביו"ש כדי להבטיח את עתידה הביטחוני, ובעיקר כדי להוכיח לעצמה ולכל העולם את צדקת דרכנו"

צילום: אבשלום שושן

צילום: דוברות

חבר הכנסת עודד פורר

"הם הצביעו נגד ואנחנו נתמוך בהצעה שהם יביאו"

חבר הכנסת עודד פורר מאוכזב מהתנגדות הקואליציה להצעת חוק הריבונות בבקעת הירדן, מאשים בהעדפת ביטחון הקואליציה על פני ביטחון ישראל, אך מביטח שכאשר תבוא הצעה דומה מכיוון הממשלה מפלגתו דווקא תתמוך

תהיה ירדנית או של מדינה אחרת. הם לא יכולים להישאר אזרחים ישראלים". בהתייחס להתבטאויות עבר בנוגע להעברת הגבול באופן שיוציא ערים ערביות מגבולה של ישראל, שב פורר וקובע כי "לא מדברים על מדינה פלשתינית וגם לא תהיה מדינה פלשתינית בין הים והירדן. אין על זה שאלה.

ולכן אני לא מבין את ההתנגדות. הייתי מצפה שממשלת ימין תתנפל על ההצעה הזאת. איזו הזדמנות טובה יותר תהיה לכם לקבל קונצנזוס שכזה גם מחברי כנסת שהנושא לא נמצא בליבת האג'נדה שלהם כמו חלקים מ'המחנה הממלכתי' ומ'יש עתיד' שהצטרפו לתמיכה?"

עצמות אוטונומית לקנטונים ערביים

ומה באשר ליהודה ושומרון? על כך, אומר חבר הכנסת פורר, אין לו כעת פתרונות קסם והוא נכון לשמוע הצעות כמו מובלעות ערביות אוטונומיות, מעין אמירויות במתכונת שעליה מדבר המזרחן ד"ר מוטי קידר, אך "בוודאי שלא מדינה פלשתינית". בינתיים, הוא אומר, עד שיימצא פתרון ליהודה ושומרון "צריך להתקדם במקומות שקיימת שליטה ישראלית והדבר אפשרי כמו בגושי ההתיישבות ובבקעת הירדן".

"הצהרות על ריבונות מובילות לכך שאנחנו משלמים מחיר בלי שאנחנו מחילים באמת את הריבונות. דווקא בבקעת הירדן הייתה כבר הצהרה של ראש הממשלה ויש לכך גם הסכמה רחבה בחברה הישראלית ולכן צריך לנהוג בחוכמה, ולנהוג בחוכמה זה להחיל ריבונות בבקעת הירדן".

דבריו של חבר הכנסת פורר על יהודה ושומרון נשמעים סותרים לכאורה לתוכניתו המדינית המוכרת של יושב ראש מפלגתו, חבר הכנסת ליברמן, שלפיה יבוצעו חילופי שטחים בין ישראל והמדינה הפלשתינית. פורר שב ומתנער מהמונח "מדינה פלשתינית" ומבהיר כי הרעיון מאחורי המהלך הוא העיקרון שלפיו בלי נאמנות אין אזרחות. "אם תושבי אום אל-פחם לא רואים את עצמם נאמנים למדינת ישראל, אין שום סיבה שתהיה להם אזרחות ישראלית. אני לא צריך לעקור אותם מהבתים שלהם. הם ימשיכו להיות שם, אבל תעודת הזהות שלהם

הוא אומר ומזכיר: "אני גם חתום על אמנה שנחתמה בכנסת במהלך 2023. אני לא חושב ששייכת כאן שאלה של קואליציה ואופוזיציה, אלא שאלה של אג'נדה, בוודאי כשמדובר בנושא כל כך חשוב שנמצא בקונצנזוס. הרי אין מחלוקת על ריבונות בבקעת הירדן גם ברמה הבינלאומית. גם בהיבט האוכלוסייה שנמצאת שם וגם בהיבט הביטחוני אין שום שאלה, ולכן גם בתוכניות שהציגו אנשי שמאל בקעת הירדן נמצאת בשליטה ישראלית".

באשר לתוכן הצעת החוק, שכאמור נפלה, ומעמד ערביי האזור שאליו היא מתייחסת, אומר פורר כי מספרם נמוך ומשום כך מתן אזרחות למעוניינים בכך מתוך ערביי הבקעה לא אמור ליצור בעיה דמוגרפית כלשהי. אזור

אירוע משונה התרחש באחרונה במשכן הכנסת. היה זה כאשר יושב ראש 'ישראל ביתנו', חבר הכנסת אביגדור ליברמן, העלה להצבעה הצעת חוק להחלת ריבונות ישראל בבקעת הירדן, מהלך שזוכה אומנם להסכמה לאומית רחבה והקואליציה לכל אורכה ורוחבה תומכת בו, אך בשורה התחתונה בעוד חברים באופוזיציה תמכו, חברי הקואליציה הצביעו נגד.

חבר הכנסת עודד פורר, מבכירי מפלגתו של ליברמן, מתקשה להסתיר את האכזבה מבחירת הקואליציה להתנגד, אך מוסיף: "לצער, זו לא הפעם הראשונה שבה אני מופתע לרעה מהתנהגות הקואליציה. לזה שנתניהו אומר ריבונות ומצביע נגד התרגלנו, אבל זה שאנשים מהקואליציה שתומכים במהלך והגישו הצעות חוק בנושא התגייסו כדי להצביע נגד, זו הייתה בשבילי אכזבה גדולה".

פורר מעיר שאולי יכולה היה להבין הצבעה קואליציונית שכזאת אם היה בקואליציה מרכיב שמאל משמעותי שדורש זאת והיה חשש מפירוק הממשלה, אך בקואליציה שמגדירה את עצמה כקואליציית ימין לא ברורה לו הצבעה שכזאת. "הרי לא מדובר באיזו הצהרת סרק חסרת חשיבות, אלא במהלך הכרחי לביטחון ישראל, בוודאי בתקופה הזאת".

הצהרות של שרים שנימקו את ההצבעה בכך שהתנאים המדיניים טרם הבשילו מזכירות לחבר הכנסת פורר התבטאויות של חברי כנסת מהשמאל. "זה מבלבל", הוא ממשיך לעקוץ את חברי הממשלה, "חשבתי שאולי בגלל לחץ של ביידן הם מצביעים נגד, אבל טראמפ נבחר והממשל רפובליקני. אני לא מבין מה התירוץ המדיני שיש להתנגדות הזאת".

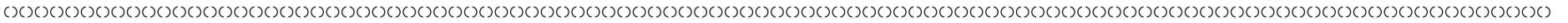
עם זאת, לשאלתנו מבהיר פורר כי ברגע שבו תעלה הצעה דומה מכיוונה של הממשלה הוא ומפלגתו יצביעו בעד. "בוודאי שנצביע בעד",

"בבקעת הירדן הייתה כבר הצהרה של ראש הממשלה ויש לכך גם הסכמה רחבה בחברה הישראלית ולכן צריך לנהוג בחוכמה, ולנהוג בחוכמה זה להחיל ריבונות בבקעת הירדן"

"צריך להתקדם במקומות שקיימת שליטה ישראלית והדבר אפשרי כמו בגושי ההתיישבות ובבקעת הירדן"

הרב חגי לונדין, ראש ישיבת חולון ור"מ בישיבת שדרות: "הריבונות ביהודה ושומרון איננה רק עניין בטחוני או מדיני אלא אמירה ערכית - הארץ הזו היא של ריבונות של עולם ועם ישראל הוא הריבון בה לנצח נצחים!"

חבר הכנסת עמית הלוי

הבסיס לריבונות בעידן טראמפ - ההכרה בזכותנו הבלעדית על הארץ

חבר הכנסת עמית הלוי רואה בחזרת טראמפ לבית הלבן הזדמנות היסטורית להחלת ריבונות, אך זו תהיה תלויה בכמה צעדים הכרחיים שאמורים היו לצאת לדרך זה מכבר.

לבנות מדינה לעם מומצא שיגיע ליעד הנכסף של השמדת ישראל במלחמת ג'יהאד".
באשר למעמד התושבים, מסכים ח"כ הלוי כי עלינו לנהוג בחכמה ולתפיסתו המקסימום שתוכל ישראל לאפשר הוא ניהול מוניציפאלי של הרשויות המקומיות, "מודל שהצליח אחרי מלחמת ששת הימים והוא יכול לחזור. קהילות ינהלו באופן מקומי ולא לאומי. כשמייצרים רשות ריכוזית כמו הרשות הפלשתינית מייצרים רשות שמטפחת את השקר

ריבונות, גם אם בשלבים. לשם כך צריך להרחיב את מפות הריבונות מהסבב הקודם. אנחנו בוגרי השבעה באוקטובר וככאלה בין הלקחים הבסיסיים שלנו צריך להיות גם הצורך העצום בהחלת ריבונות כדגל הצדק שישראל נושאת. ללא הפנמת העובדה שהצדק איתנו יכול מוזכר "האו"ם להופיע לאחר טבח ורצח נוראי שכזה ולדבר על סכסוך שוויוני בין שני צדדים".

"בנוסף, אנחנו גם בוגרי ההבנה שזהו לב המאבק עם האויב הזה. האויב הזה לא נאבק בגלל קונפליקט טריטוריאלי כדי להשיג שטח לעם שהיה פה בעבר. הוא רוצה להשתלט על הארץ כחלק מחזון של השתלטות על כל העולם בלי להכיר בזכויות של אף עם על שטח כלשהו. לכן יש לנו מנוף משמעותי בזירה הבינלאומית לקידום זכויותינו ותביעותינו על הארץ הזו, ועל גבי זה ניתן להוסיף את הצרכים האסטרטגיים והביטחוניים שלנו בשטח הזה, אבל העיקר הוא התשתית התנכ"ית והמוסרית, הזיקה הבלתי ניתנת להפרכה של זכותנו התנכ"ית. אלו חייבים להיות העמדות הרשמיות של ממשלת ישראל. יש לנו ידידים בעולם שחושבים כך ואפשר לעבוד איתם. בקונגרס הנוכחי יש להם השפעה משמעותית ואני מצפה שהדיפלומטים שלנו יפעלו ברוח הזו ובתודעה הזו ויבססו את הלובי לטובת ריבונות".

להיות גם צודק וגם חכם

ועם כל ההבנה שהצדק ההיסטורי המוסרי והערכי עומד לימינה של ישראל, אולי האתגרים המעשיים הכרוכים בריבונות מחייבים אותנו להיות יותר חכמים ופחות צודקים? אולי לא בטוח שחכם מצידנו לשלוט על קן הצרעות הטרוריסטי שפרוס ברחבי יהודה ושומרון?

שאלת הצדק והחכמה, אומר חבר הכנסת הלוי, כרוכה בשאלת מעמד התושבים ושאלה זו צריכה להידון לאחר שברור שאין ספק באשר למעמד השטח שלו "אין בעלים חוקיים אחרים לבד מהעם היהודי. זו אדמת ארץ ישראל ששייכת אך ורק לעם ישראל ולמדינת הלאום שלו. כל שינוי במעמד השטח בונה את האשליה השקרית פלשתינית כאילו יעלה בידם

ולא בהתנצלות. זו הייתה צריכה הייתה להיות גם האמירה הישראלית במענה לבית הדין בהאג. אלו חבלי המולדת שלנו והצדק ההיסטורי והתנ"כי שייך לנו ולא מדובר כאן בשטחים כבושים. לא כבשנו את השטח מעמים אחרים".

הלוי ממשיך ומטיל את האחריות הבסיסית לקידום תודעת הריבונות ומהלך הריבונות על כתפיה של ההנהגה כאן, בירושלים. "הייתי מצפה להעברת הילוך בהבהרת מעמדנו ותביעתנו על השטח בריש גליה בכל פורום. זה הבסיס להחלת ריבונות, לא סידורי ביטחון ולא סידורים מעשיים כאלה ואחרים".

לטעמו העובדה שארה"ב זרועה בערים וישובים

הסיכוי לקידום ריבונות ביהודה ושומרון במהלך הקדנציה המשותפת של טראמפ ונתניהו נשמע לחבר הכנסת עמית הלוי (ליכוד) ריאלי מאוד "כחלק ממערך רחב של אפשרויות שהתקופה ההיסטורית הזו מזמנת לנו", הוא אומר בראיון ל"ריבונות".

חבר הכנסת הלוי מדגיש כי בעיניו הסעיף החשוב ביותר ב"עסקת המאה", זו שלא הבשילה לכדי הסכם מוגמר, הוא הסעיף הקובע על ידי נשיא אמריקאי, לראשונה מאז ועידת סאן-רמו והצהרת בלפור, שהזכויות הלאומיות על ארץ ישראל שייכות לעם היהודי. "אמנם היו בתכנית ההיא רעיונות נוראיים כמו הסכמה למדינה פלשתינית, מה שאני לא חושב שמישהו יעלה על הדעת אחרי השבעה באוקטובר, אבל העיקרון הזה הוא החשוב בהקשר של הריבונות. ההכרה שארץ ישראל היא ארצו של עם ישראל בלבד, גם אם יש יחידים אחרים שחיים שם, היא הבסיס לריבונות".

את העיקרון הזה רואה הלוי כתשתית שעליה ניתן לקדם הבחנה בין מעמד השטח למעמד התושבים. נקודת הפתיחה שלדבריו מקובלת על טראמפ וצוותו היא ששטחה של הארץ היה וישאר שייך לעם היהודי, "בין אם בעזה, בית אל, ירושלים, גמלא או תל אביב", כלשונו, ונקודת הפתיחה הזו יכולה וצריכה להוות נקודת הזינוק לריבונות ולאחר מכן תידון שאלת הסדרת מעמדם של המיעוטים במדינה זו.

הריבונות תלויה במה שנעשה כאן, בישראל. המתמשל בושינגטון יעניק רוח גבית

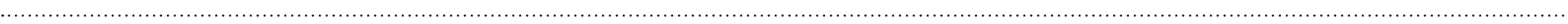
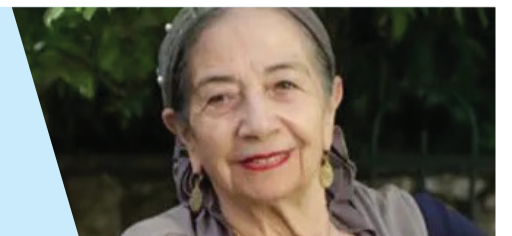
אתגר הריבונות, מדגיש חבר הכנסת הלוי, אמנם ממתין לרוח גבית מממשל טראמפ, אך הוא "מוטל בעיקר לפתחנו, והדברים תלויים בשאלה מה עושים בישראל, במשרד החוץ ובמשרד ראש הממשלה כדי לקדם את יעד הריבונות. התכניות והדיבורים עם אנשי טראמפ שכבר מונו צריכים היו להתחיל עוד קודם לכניסת טראמפ לבית הלבן. הייתי מצפה לשמוע מנציגי ישראל את התוכן הזה ואת העמדה הבסיסית הזו לגבי הזכויות הלאומיות ששייכות רק לנו ושמסוכם כך ריבונות מדינית היא רק של העם היהודי. זה צריך להישמע לא בגמגום

"בין הלקחים הבסיסיים שלנו צריך להיות גם הצורך העצום בהחלת ריבונות כדגל הצדק שישראל נושאת. ללא הפנמת העובדה שהצדק איתנו יכול מוזכר "האו"ם להופיע לאחר טבח ורצח נוראי שכזה ולדבר על סכסוך שוויוני"

הלאומי הפלשתיני, שאין בו דבר למעט השמדת ישראל, ואותה רשות עוסקת משום כך או בטרור או בשחיתות".

"נכון שזה לא מושלם ויהיו שיגידו שלא כל הזכויות קיימות. אבל משיחות שקיימתי עם תושבים בחברון ורמאללה התחושה היא שהם היו שמחים לעבור משלטון המיליציות הרצחניות והמושחתות של אבו מאזן לשלטון ישראל. הזכויות שם נרמסות השכם והערב. גם אם זה לא מושלם, מהלך כזה ייתן הסדרה שתשפר את חייהם של היחידים".

הרבנית שולמית מלמד, מייסדת ערוץ 7: "לזרעך אתן את הארץ הזאת". מי שמאמין שהקב"ה נתן לנו את ארץ ישראל כולה אינו זקוק לאקט של החלת הריבונות, אבל עבור הגויים ועבור מי מעמנו שלא מאמין בכך צריך להחיל את הריבונות ולקבוע שיהודה ושומרון שלנו"

צילום: נועם מושקוביץ, דוברות הכנסת

ח"כ שמחה רוטמן

החקיקה שתבלום ויתורים ונסיגות

חוק שמבקש להחיל על יהודה ושומרון את חוק משאל העם המונע מסירת שטח ריבוני לזרים נרקם בימים אלה. זו עדיין לא ריבונות, אבל צעד משמעותי לבלימת רעיונות מבית המדרש של אוסלו. ח"כ שמחה רוטמן מסביר.

"אנחנו משדרים לעולם ולממשלה מה גבולות הגזרה שלה. אם רוצים לצפצף על חוק משאל העם ולומר שלא רוצים לשמוע מה דעת העם, יש לך מחיר ציבורי ומחיר פוליטי"

בקואליציה שתוצאה לבצע מהלך מדיני יהיו חברים מי שסבורים שלא נכון לעשות זאת תוך שבירת הכללים. לכן יש לצעד הזה משמעות גם במישור היחסים הבינלאומיים וגם בתוכנו פנימה.

במציאות בה כולנו יודעים שהאוטוריטה הקובעת לא פעם היא מערכת המשפט, קרי בג"ץ, אין מנוס משאלת עמדתו של בג"ץ ביחס לחקיקה הזו. האם יש בחוק סדק שדרכו יוכלו שופטי העליון להסביר מדוע יש לפסול אותו? "אני לא חווה בכוכבים", אומר רוטמן. "מדובר בשיקול פוליטי לחלוטין. מבחינה משפטית אין שום בעיה בחוק הזה. זה חוק שאומר באיזו דרך מדינת ישראל מקבלת החלטות. על פניו אין כאן עילה להתערבות לא של בית משפט ולא של אף גורם אחר".

וברוח הימים הללו אנחנו מבקשים מחבר הכנסת רוטמן להעריך אם אכן כניסתו המחודשת של דונלד טראמפ לבית הלבן תהיה מהותית עבור מהלך הריבונות. "ממשל טראמפ בראש ובראשונה, גם אם יש לו כיוונים ורעיונות משלו, ירצה קודם לדעת מה הכיוון שישיראל מעוניינת בו. יש רבים בסביבתו שמכבדים מאוד את הרצון של ישראל ולא ירצו לכפות את התפיסה שלהם. כמו אנשי עסקים הם ירצו לדעת על מה דנים, ולכן

היה בסימון גבול רשמי קיים שבוטל. אני אמנם לא מסכים לטענה הזו אבל זו הטענה המשפטית". "החוק שאנחנו מנסחים מאוד ברור. הוא אומר שמסירת שטח מיהודה ושומרון תדרוש משאל עם ולא ניתן לעשות משחקים. בנוסף אנחנו כוללים בחוק גם את ההכרה במדינה פלשתינית. כלומר שאם אני מגדיר את שטח הרש"פ כשטח של מדינה, חל על כך חוק משאל העם. כך גם העברת סמכויות שלטוניות לכל גוף לרבות הרש"פ ידרוש את המנגנון הזה", אומר רוטמן וכמשפטן וותיק הוא מעיר כי חשוב לוודא שהחוק לא יביא למציאות נלעגת שבה לדוגמה יציאה של צה"ל מכפר שבו בוצע מבצע ניקוי מטרור תחייב משאל עם כי לכאורה יש כאן שינוי מעמד ריבוני. הדיונים שבין ההצבעות אמורות להסדיר את הפרטים והניסוחים שיבטיחו את רצינות החוק.

בהתייחס לאפשרות בה יבוטל החוק הזה בקונסטליציה פוליטית אחרת, אומר חבר הכנסת

שדולת ארץ ישראל בכנסת בהובלת ח"כ יולי אדלשטיין, ח"כ לימור סון-הר מלך וח"כ שמחה רוטמן מקדמת בימים אלה את השלמת החקיקה שתציב משוכה גבוהה מול כל ניסיון עתידי לוותר על שטחי ארץ ישראל והעברתם לשלטון זר. יו"ר ועדת החוקה של הכנסת, חבר הכנסת שמחה רוטמן, מסביר את חשיבותו של החוק המתגבש.

"נכון להיום קיים בספר החוקים של מדינת ישראל חוק משאל עם שקובע שאם מוותרים על שטח ריבוני של מדינת ישראל, או שגורמים לביטול ריבונות ישראלית של שטח שכזה, תצטרך הממשלה לקבל אישור ברוב של 80 חברי כנסת, ואם לא הצלחת להשיג 80 חברי כנסת ניתן להעביר את זה למשאל עם". המשמעות היא שאם הסכם מדיני כולל תיקוני גבול שוליים וקטנים שסביבם יש קונצנזוס רחב, הוא יצטרך לקבל תמיכה של שמונים חברי כנסת. לעומת זאת, הסכם שבו הוויתור משמעותי יותר ושונוי במחלוקת יחייב רוב של 61 חברי כנסת ולאחר מכן לקבל הסכמה של רוב העם.

לכאורה משאל עם הוא מעין סקר וככזה אופן ניסוחו עלול להיות בעל השפעה על תוצאותיו, אבל רוטמן מבהיר כי במשאל שכזה תוצג החלטת הממשלה כפי שהיא והשאלה תהיה פשוטה, בעד או נגד ללא ניסוחים פתלתלים כאלה ואחרים.

מול מנהיגים שמתעלמים ומול חוקים שמתנינים

למעשה, החוק הנדון כעת מבקש להשוות את יהודה ושומרון, שטח שעדיין אינו תחת ריבונות ישראל, לשאר חלקי ישראל בהיבט זה של החובה להשיג רוב מיוחד או רוב במשעל עם כדי לוותר עליו.

האם אכן מדובר בחוק אפקטיבי? האם ניסיון העבר בו יאיר לפיד מסר מים טריטוריאליים ישראלים לריבונות לבנון ללא רוב, הצבעה או דיון אינו מוכיח שניתן יהיה להתעלם מחקיקה שכזו? "המעשה של לפיד אכן היה בעיניי טעות קשה כשהוא לא הובא לכנסת או לחוק משאל העם, אבל צריך לומר את האמת, שמדובר במים כלכליים ושהטענה הייתה שסימון הגבול במים הטריטוריאליים עוד לא היה. כלומר שלא מדובר

"אנחנו כוללים בחוק גם את ההכרה במדינה פלשתינית. כלומר שאם אני מגדיר את שטח הרש"פ כשטח של מדינה, חל על כך חוק משאל העם"

רוטמן כי אכן חוק שיחוקק כעת יוכל להתבטל ברוב רגיל בכנסת עתידית, "אבל כשקובעים דבר כזה בחוק יסוד, אנחנו יודעים שלא בכל יום מבטלים חוק יסוד, אבל מעבר לכך, אנחנו משדרים לעולם ולממשלה מה גבולות הגזרה שלה. אם רוצים לצפצף על חוק משאל העם ולומר שלא רוצים לשמוע מה דעת העם, יש לך מחיר ציבורי ומחיר פוליטי. בהחלט יכול להיות שגם

צילום: נועם מושקוביץ, דוברות הכנסת

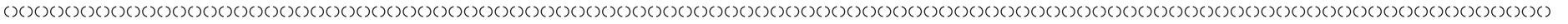

ח"כ מיקי זוהר, שר התרבות והספורט: "יש לנו הזדמנות אמיתית לריבונות תחת הממשל החדש בארצות הברית ואסור לנו לפספס את ההזדמנות ההיסטורית הזו"

צילום: לע"מ

צילום: קלאש 90

קרוליין גליק, סופרת ופובליציסטית

נצטרך לנקות את השטח מהמפלצות שהקמנו בו

ריבונות יכולה בהחלט להיות אחד הצעדים המשמעותיים בעידן טראמפ, אך היא תהיה כרוכה בהתמודדות חזיתית עם מפלצת הטרור שצמחה ביו"ש ולא נוכל להתעלם עוד ממנה. קרוליין גליק בראיון.

גליק, נצטרך לשכנע את הנשיא האמריקאי להתנער מאשליית המדינה הפלשתינית כמתכון לשלום, מה שלא יכול היה לקרות תחת ממשל ביידן, "ממשל שכל התכלית שלו הייתה לחייב

בתקופת ביידן, כאשר מאז 2017 עברה המפלגה הדמוקרטית רדיקליזציה קיצונית ביותר. פגשנו אנשים שפעלו באופן עויין לישראל ברמה שלא חוונו, כמו הסנקציות שהטילו על ישראלים ללא שום הצדקה, ללא שום בסיס משפטי, מבלי שאף אחד נפגע מהפעילות שלהם ולמרות זאת קיבלו טיפול ששמור לראשי מאפיה וסוחרי סמים בינלאומיים".

"אנחנו עוברים מממשל עויין ומתעלל, מממשל שמתנגד לחיסול חמאס, שחושב שמדינת ישראל עבריינית בכך שהיא שולטת על יהודה ושומרון, לממשל אוהד. לכן אני חושבת שהם יגבו אותנו בפעילות הצבאית נגד האיום הפלשתיני שמשקף לישראל מיהודה ושומרון".

האתגר האיראני לא אמור למנוע ריבונות

האם לא נופתע לגלות שטראמפ דורש לעצור כל מהלך של ריבונות על מנת לגבש קואליציה אזורית במאבק נגד הגרעין האיראני? "הטיפול באיראן לא מצריך קואליציה אלא פצצות", משיבה גליק. "ההתממהות הישראלית בחיסול הגרעין האיראני נבע למיטב הבנתי מאמברגו הנשק שהממשל היוצא הטיל עלינו. נצטרך לטפל באיום האיראני, ולשם כך אין שום צורך בקואליציה".

"אם המשטר הנוכחי בטהרן ייפול כפועל יוצא של מלחמת התקומה הישראלית יתכן מאוד שתקום ממשלה חדשה באיראן שתהיה מעוניינת בחידוש השלום שהיה בין ישראל ואיראן לפני המהפכה ב-79'. אם נמצא את עצמנו מול משטר איראני חדש שלא שונא אותנו ורוצה ביחסי ידידות ושלום עם ישראל, כל הדינמיקה האזורית תשתנה. ימים יגידו איפה תהיה סעודיה במסגרת רה-ארגון אזורי שייגרם מנפילת המשטר האיראני. במצב שכזה כוח המיקוח של סעודיה יהיה קטן יותר וטראמפ יוכל לעשות דברים שונים".

במציאות החדשה שיתכן ותיווצר, סבורה

טרור כאן, אלא הימצאות כוחות צה"ל כאן". גליק מציינת את השימוש שעושה חיל האוויר ביהודה ושומרון, שימוש שלא היה עד כה וקעת מתחיל, אם כי מעט מהנדרש באמת, ובכל זאת יש בכך איתות לשינוי ביחס למתרחש באזור זה כאיום אמתי המצריך מענה של ממש.

רוח גבית אמריקאית לצעדים צבאיים הכרחיים

"כוחות הביטחון מנעו מאז השבעה באוקטובר מעל עשרת אלפים פיגועים ביהודה ושומרון. זה מספר הזוי. לא מדובר בזירה שקטה. העובדה שאנחנו ממשיכים את אורח החיים הרגיל שלנו כאן, ביהודה ושומרון, היא אשליה אופטית. יש כאן איום שלא נוכל לחיות לצידו לאורך זמן".

הרבה מהסיכוי להחלת ריבונות בתקופת תלוי, גם הפעם, בנו ובאופן בו תסתיים המלחמה, מעריכה הפובליציסטית, הסופרת והחוקרת קרוליין גליק, מומחית לממשל האמריקאי ויחסיו עם ישראל. "כרגע נראה שהכוון חיובי, אבל צריך לראות מה קורה בעזה, אם אנחנו באמת מנצחים את חמאס ומה ההשלכות לגבי יהודה ושומרון ולגבי הרש"פ".

"לתפיסתי ריבונות תתחיל בפעילות צבאית אינטנסיבית ביהודה ושומרון. הפעילות הזו אמורה לכלול, אולי בכוונה תחילה ואולי כלאחר יד, את פירוקה של הרש"פ שאנחנו רואים את כוחותיה פועלים בג'באליה עם RPG וזה מסוכן מאוד. לג'נין יש פוטנציאל עזתי וצריך לטפל באיומים האלה. בפעילות מול כוחות הרשות, חמאס והג'יהאד האיסלאמי נתחיל לבנות את הבסיס להחלת הריבונות ביהודה ושומרון".

בדבריה מפנה גליק את תשומת הלב לעובדה שבניגוד לעבר ראש הממשלה מגדיר את יהודה ושומרון כאחת משבע הזירות שמוגן ישראל ניצבת, ו"בתקופה האחרונה כמעט מדי יום אנחנו מקבלים אותות לגבי גודל האיום שעלול להתפרץ עלינו בכל יום אם לא נטפל בו. זה לא יהיה פיקניק. עבאס וכל הרוצחים שנכנסו עם ערפאת וכל הצאצאים שלהם לא ילכו בשקט ולא יוותרו בשקט וכך גם לא חמאס והג'יהאד האיסלאמי. מדובר באיום צבאי של ממש וכאן יש שילוב בין הכורח הצבאי אסטרטגי של ישראל לשלוט בכל יהודה ושומרון כגורם החמוש היחיד לבין הכורח הלאומי שלנו לשמור על המולדת, על יהודה ושומרון. לא נוכל לקבל את השני בלי הראשון. יצרנו כאן מפלצת ונצטרך לפרק אותה".

על תפקידו של הממשל החדש במציאות החדשה שתצטרך להיווצר ביהודה ושומרון, אומרת גליק: "הממשל יוכל להעניק גיבוי מדיני לפעילות הצבאית שאנחנו חייבים לבצע ביהודה ושומרון. עד עכשיו לא יכולנו לבצע את הפעילות הנדרשת לפירוק האיום הזה כי ממשל ביידן לא חשב שהבעיה היא הימצאות כוחות

"אנחנו עוברים מממשל עויין ומתעלל, מממשל שמתנגד לחיסול חמאס, שחושב שמדינת ישראל עבריינית בכך שהיא שולטת על יהודה ושומרון, לממשל אוהד"

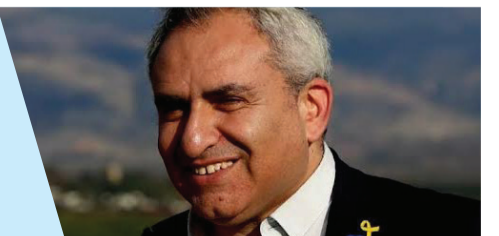
אותנו לחיות לצד איומים קיומיים, גם בכל מה שקשור לפלשתינים עוד לפני השבעה באוקטובר וכמובן גם אחרי, וכך גם לגבי איראן. מיד עם הקמת ממשל ביידן הם רצו לחדש את המו"מ הגרעיני מול איראן בידיעה ברורה שזה יוביל לאיראן גרעינית".

גליק רואה במציאות הנוכחית הזדמנות היסטורית שאסור לישראל לאבד ברשלנות מדינית. "אנחנו במאני טיים. הניצחונות שהלוחמים שלנו הביאו שמו אותנו במקום שבו לראשונה מזה שנות דור ויותר אנחנו במצב שבו אנחנו יכולים להבטיח את הביטחון של ישראל אולי למאה שנה קדימה, ואם נפספס את ההזדמנות הזו ונפיל את הממשלה הזו מסיבה כלשהי ובכך ניכשל ברגע הזה ולא נממש את ההזדמנות הזו, ההיסטוריה תשפוט אותנו ואת כל מי שידו בדבר לרעה".

"זה לא יהיה פיקניק. עבאס וכל הרוצחים שנכנסו עם ערפאת וכל הצאצאים שלהם לא ילכו בשקט ולא יוותרו בשקט וכך גם לא חמאס והג'יהאד האיסלאמי"

להערכתה, מהיכרות עם הכוורת הצמודה לדונלד טראמפ, ישראל צפויה לקבל את הגיבוי המדיני לו תזדקק ישראל במערכה שכזו. "מדובר באנשים שאינם עוינים לישראל, אחרי הממשל העוין ביותר שידענו אי פעם. מדובר היה באותם אנשי אובמה, אותן צוות וכנראה גם אותה יד מכוונת שהייתה בממשל אובמה והמשיכה גם

ח"כ השר זאב אלקין: "כמו שאמרתי תמיד אני גם היום סבור שקידום הריבונות הישראלית ביהודה ושומרון הוא צו השעה. מדובר על חבלי מולדת שהם לב ההיסטוריה והמורשת שלנו שחייבים להיות חלק ממדינת ישראל הריבונית. בארבע שנים הקרובות נפתח חלון הזדמנויות היסטורי לקדם את הריבונות הישראלית ביו"ש ואסור לפספס אותה"

ומה יהיה מעמד ערביי יו"ש לאחר החלת הריבונות? הצעה

מעמד ערביי יהודה ושומרון ביום שאחרי הריבונות הוא אחד האתגרים המורכבים למדינה החפצה לשמר את מעמדה כמדינה יהודית וגם כמדינה דמוקרטית. בפניכם ראשיתה של הצעה לפתרון. שמעון כהן

שמעון כהן

הקצאה של 18-20 אחוזים מהפרלמנט למי שאינם זכאי שבות תאפשר הצבעה לכנסת שהשפעתה על הדמוקרטיה הישראלית תהיה מוגבלת. מספרם של המצביעים, גם אם יהיה גבוה, לא יביא לייצוג עודף בכנסת לא יוכל להביא לשינוי אופיה היהודי של מדינת ישראל, ועם זאת תהיה גם לערביי יהודה ושומרון נציגות משפיעה בפרלמנט הישראלי, גם אם היא מתוחמת ומוגבלת. כאמור, קיימת סבירות גבוהה שהצעה זו תוצג כגזענית, אך מי שמקבל את ההיגיון הלאומי שבחוק השבות אמור להבין ולקבל גם את ההיגיון הלאומי שבהצעה זו.

לפחות כראשיתו של רעיון. עיקרה של ההצעה הוא הקצאה של 18-20 אחוזים מהפרלמנט הישראלי למי שאינו מזכאי חוק השבות. לא לשווא אני תולה את ההצעה בחוק השבות. חוק זה, חוק השבות, נגוע לכאורה בגזענות ועם זאת הוא מתקבל בציבור הישראלי בשל ההבנה שתכליתו היא שמירתה של מדינת ישראל כביתו הלאומי של העם היהודי, כלומר תכלית עצם הקמתה של המדינה. למעשה, יהדותה של ישראל מגוננת על עצמה דרך חוק השבות המעניק זכות עלייה אליה ליהודים בלבד. בדיוק כדי לשמר את אותה תכלית, הבטחת אופיה היהודי של מדינת ישראל, נועדה ההצעה שבפניכם.

הקצאה של 18-20 אחוזים מהפרלמנט למי שאינם זכאי שבות תאפשר הצבעה לכנסת שהשפעתה על הדמוקרטיה הישראלית תהיה מוגבלת. מספרם של המצביעים, גם אם יהיה גבוה, לא יביא לייצוג עודף בכנסת

החלת ריבונות ישראל על יהודה ושומרון תחייב התמודדות פקוחת עיניים ומפוכחת עם לא מעט אתגרים מתחומי הביטחון, הכלכלה, התליכוד האזרחי ועוד, אולם נראה ששאלת מעמדם של ערביי יהודה ושומרון ביום שאחרי היא אולי המרכזית מכולם. גם מתומכי הריבונות המובהקים עולה חשש לשינוי דמותה היהודית של מדינת ישראל במידה ותחיל ישראל את ריבונותה ביהודה ושומרון וממילא תתחייב להעניק לערביי האזור מעמד שווה לאזרחיה שלה. מתנגדי הריבונות מחריפים את הטענה וקובעים כי שילובם של ערביי יהודה ושומרון בדמוקרטיה הישראלית יוביל למדינה דו לאומית ולקץ החלום הציוני, לא פחות. מנגד, השארתם ללא זכות הצבעה לפרלמנט הישראלי תפגע במעמדה של ישראל כדמוקרטיה והמחריפים מתריעים מהגדרתה כאפרטהייד, גם כן לא פחות.

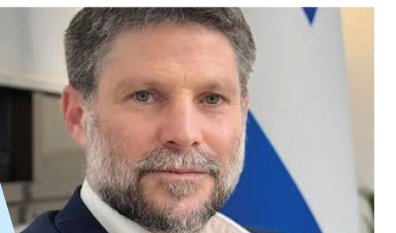
ישראל ותושביה. קיימות גם הצעות לאפשר לערביי יו"ש הצבעה לפרלמנט הירדני, אך קשה להניח שמישהו בבית המלוכה הירדני יקבל הצעה שכזו המעניקה תוספת כוח לרוב הפלשתיני המטריד גם כן את בית המלוכה. זאת מעבר לעובדה שהצבעה לנבחרים שאינם יכולים להשפיע על חיי המצביע (מאחר והוא חי במדינה אחרת, ישראל) אינה באמת הצבעה דמוקרטית. בשורות הבאות אבקש להעלות בקצרה כיוון חשיבה שמטבע הדברים עוד יצטרך לעבור ליטוש, דיוק ובירור על ידי מומחי משפט ומדינאות, ועם זאת יתכן והוא ראוי לחשיבה,

גם מי שמשוכנע בכך שהחלופה, הקמתה חלילה של מדינה פלשתינית, תהיה אסונית פי כמה וכמה לעתידה של מדינת ישראל וקיומה, לא יוכל לזלזל בסוגיה. משום כך כל מציעי מתווה ריבונות כזה או אחר מקדישים לסוגיה הדמוגרפית-דמוקרטית מקום נרחב. יש המציעים הסתפקות של ערביי יו"ש בהצבעה לרשויות המוניציפאליות, יש המציעים הצבעה לרשות אוטונומית אזרחית כחלופה לכנסת ישראל וכיוצא באלה. אין לזלזל בהצעות אלה, על אף שהצבעה לפרלמנטים אזרחיים ומקומיים מותירה בעינה את השאיפה הלאומית המקננת בערביי יו"ש ומהווה בסיס להתפרצות עתידית חלילה על

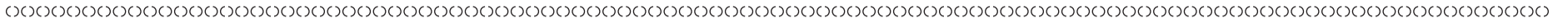
כנסת ישראל

ח"כ בצלאל סמוטריץ', שר האוצר: "ריבונות חשובה קודם כל ומעל הכל כיון שארץ ישראל שייכת לעם ישראל, אחרי אלפיים שנות גלות ונדידות עם ישראל חוזר הביתה ואין יותר מוסרי וצודק מריבונות שלנו על חבלי המולדת. מעבר לזה, יהודה ושומרון הם חבל הארץ שמגן על כל יתר הארץ, היכן שיש התיישבות יש ביטחון. והחלת ריבונות על חבלי המולדת מעביר מסר ברור לאויבינו מסביב שאין ולעולם לא תקום מדינה אחרת בארץ ישראל"

צילום: שאטרסטוק

צילום: באדיבות המצלום

צילום: אלשע נרוסברג

הרב שמואל אליהו, רבה הראשי של צפת

דונלד טראמפ ככורש של דורנו

מהלכיו ההיסטוריים של המלך כורש זיכו אותנו, לפחות לתקופת מה, בתואר 'משיח'. האם מהלכיו הקודמים והצפויים של נשיא ארה"ב מצדיקים תואר כזה גם כלפיו? הרב שמואל אליהו בראיון.

ארה"ב, אנחנו שואלים את הרב מה לטעמו צריכה ויכולה להיות האמירה של ישראל למנהיג העולם החופשי על מנת לגייס אותה לאתגר הריבונות.

"אני חושב שצריך לומר לו שאנחנו רואים בו שליח אלוקים. לומר זאת במילים האלה ולא במילים מגומגמות, ולומר לו שאנחנו מתפללים שימלא את השליחות שלו בצורה הנכונה. זו השפה שלנו וזו החשיבה שלנו ואנחנו צריכים לפעול בכיוון הזה ולהתעלם מכל אותם מחלישים פנימיים, אותם שבעוד אנחנו רואים בתקופה הזו את מלחמת העצמאות השנייה שלנו וברוך ה' אנחנו מנצחים ועולים, הם רואים אותנו כמי שנמצאים בשיא התחתית של ההיסטוריה היהודית. אנחנו בשעה גדולה בהיסטוריה גם שלנו וגם של העולם ואנחנו רואים גם את עצמנו וגם את טראמפ כשליחי אלוקים המנהל את ההיסטוריה, ועלינו להסתכל למציאות בעיניים האלה ולא להסתכל מגובה אפס".

בדרכה של ישראל להחלת ריבונות במרוצת הקדנציה השנייה של דונלד טראמפ כנשיא

"המשמעות היא שאמנם יש לאדם שליחות, אבל יש לו גם בחירה. אנחנו חושבים שטראמפ הוא שליח אלוקים לא פחות מכורש ולא פחות מבלפור שגם הוא היה שליח אלוקים"

שהוא מאוד הועיל לעם ישראל בקדנציה הקודמת שלו, אומר הרב וכשהוא מתייחס להשוואה לכורש הוא מזכיר כי "בהתנהלותו הפרטית לא היה כורש מל"ו צדיקים... ויש דוגמות נוספות של מלכים שבחיייהם האישיים לא היו צדיקים אבל כשהגיעו לכס המלוכה עשו את השליחות שלהם".

עוד מזכיר הרב אליהו כי כורש אמנם עשה את תחילתה של שליחותו אך בהמשך חזר בו, וכלשון חז"ל "החמיץ". "המשמעות היא שאמנם יש לאדם שליחות, אבל יש לו גם בחירה. אנחנו חושבים שטראמפ הוא שליח אלוקים לא פחות מכורש ולא פחות מבלפור שגם הוא היה שליח אלוקים".

על עצם השימוש במונח 'משיח' מעיר הרב אליהו כי "אחד האנשים שבהיסטוריה הישראלית הכי השתמשו במונח 'משיח' הוא בן גוריון שהיום לא היה עובר בג"ץ שרואה בביטוי משיחיות כינוי גנאי, אבל עבור בן גוריון משמעות המונח הזה הוא חזון וראיה אל מעבר לגבולות החומר. לא להתבונן רק על הפיתוח הכלכלי של המדינה אלא גם על ההיבט הערכי שלה. בתפיסה הזו בן גוריון המשיך את הרצל, שגם הוא דיבר במושגים האלה ולא ראה במדינה רק את ההיבט הטכני שלה כמקום מקלט לעם היהודי, אלא ראה בעם ישראל כמי שנושא שליחות להפצת אור בעולם. גם היום דרושה לנו מנהיגות, פנימית וחיצונית, שמסתכלת בפרספקטיבה כזו על עם ישראל".

בפוליטיקה העכשווית רואה הרב אליהו את ראש הממשלה נתניהו כמי שמביט אל המציאות מתוך נקודת ראות של מנהיג-על, כהגדרתו, בעוד מי שאין בידם את הכלים להביט אל גודל המציאות מנסים לחבל במהלכיו, "אבל הוא מנהיג-על בסדר גודל היסטורי לא רק לאומי אלא בינלאומי. אני לא רואה בעולם הרבה מנהיגים בסדר גודל שלו". ובחזרה להזדמנות ההיסטורית שנקרית

דונלד טראמפ חוזר לכהונה נוספת בבית הלבן ואיתו חוזרות התקוות הישראליות לקידום מהלכים דרמטיים הן בזירת המאבק בטרור והן בזירת קידום הריבונות ביהודה ושומרון, צעד המשך מתבקש אחרי ההכרה בריבונות ברמת הגולן והעברת השגרירות לירושלים.

המציאות בה בפני מנהיג המעצמה החזקה בעולם הזדמנות לחיזוק ולביצור מעמדו של עם ישראל מעלה אפשרות לקווי דמיון בינו לבין כורש שהצהרתו איפשרה לעם ישראל לשוב למורשתו ותרבותו והובילה לתנופת קיבוץ גלויות, ותרומתו לביצורו של עם ישראל הביאה את הנביא ישעיהו להגדיר אותו כמשיח ה' במילים "כה אמר ה' למשיחו לכורש" (ישעיהו מ"ה א'). האם ההשוואה במקומה או שהיא הולכת צעד אחד רחוק מדי? הרב שמואל אליהו, רבה של צפת, משיב במידת מה של זהירות.

אנחנו בשעה גדולה בהיסטוריה גם שלנו וגם של העולם ואנחנו רואים גם את עצמנו וגם את טראמפ כשליחי אלוקים המנהל את ההיסטוריה

"אין ספק שכל מלך, בוודאי מלך של מעצמה כמו ארה"ב, הוא שליח אלוקים. הגמרא אומרת שכל מלכות היא מינוי משמים. במקרה של טראמפ זה עוד יותר נוכח, כי אנחנו רואים

צילום: שאטרסטוק

הנשיא טראמפ

מתן פלג, יועץ אסטרטגי: "מעבר לרמה הערכית, שהיא החשובה ביותר והרמה הדמוקרטית שהיא מתבקשת, החלת ריבונות חשובה מפני שהיא מייצרת במכה רצף טריטוריאלי אזרחי על כלל מדינת ישראל. היא תפתח את כלל החסמים ותבטל את כלל התירוצים שחוסמים את מדינת ישראל להתפתח מזרחה כפי שהיא צריכה וחייבת. זה לא שבנגב ובגליל המצב טוב יותר. לצערנו הרב גם שם העבודה רבה, אבל לפחות שם אנשים יכולים להשתמש בכלל התשתיות האזרחיות שחלקן עדיין לא נכנסות ליו"ש"

מדינה פלשתינית = התאבדות לאומית

נשיא המרכז הירושלמי לענייני חוץ וביטחון ד"ר דן דייקר רואה בריבונות ישראל בגב ההר ובבקעת הירדן כורח קיומי.

ד"ר דן דייקר

צילום: אלישע גרוסברג

"בן סלמן צריך להראות שהוא מגיב ברגישות רבה לעניין הפלשתיני שהפך להיות בעולם הערבי דגל של קורבן מול מדכא במסגרת התעמולה האנטי-ישראלית. הוא חייב להתייחס לזה, אבל הוא הרבה יותר מעוניין בהבטחת ביטחוניות מארצות הברית. הוא זקוק לאספקת נשק ואספקת טכנולוגיה, גם גרעינית. הנושא הזה מעניין אותו הרבה יותר מהעניין הפלשתיני, אבל כדי לרצות ולרכך את המתחים בתוך הציבור שלו הוא חייב להתייחס לעניין הפלשתיני שהפך לאובססיה של הרחוב הערבי".

בעולם מוסלמי שבו הנראות היא המפתח, כלשונו של דייקר, הכבוד משחק תפקיד משמעותי, ובהתאם לכך יכול המנהיג הסעודי למצוא דרכים שונות ומשונות כדי להוכיח רצון טוב. בהקשר זה מספר דייקר על דיון שקיים ב-2006 בווינגטון עם ראש ממשלת ירדן לשעבר, עאבד אל-סלאם אל-מג'אלי, ועם

לא עובדים. כל הסכם עתידי צריך להיות מבוסס קודם כול על קבלת הצרכים הביטחוניים ורק אחר כך נוכל לדון בהסדר כזה או אחר. "עזה הייתה מדינה דה-פקטו", מזכיר ד"ר

"4,200 רגל בין גובה ים המלח ועד לגב ההר. מדובר בקיר ברזל שמבסס את העיקרון של גבולות בני הגנה. בלי ריבונות ושליטה ישראלית על המרחב הזה לא נוכל להגן על גוש דן ועל 80 אחוזים מהאוכלוסייה שלנו"

דייקר. "הייתה לחמאס שליטה אזורית וצבאית מלאה, ולמדנו שכשאנחנו נסוגים אנחנו נרצחים. כשטרוריסטים משתמשים בערים שנטשנו כערי מקלט כל יכולת הרדיפה אחריהם משתנה. הסיבה לכך שלא חטפנו סוג של 7 באוקטובר משטחים בשליטת הרשות הפלשתינית ביהודה ושומרון היא אך ורק נוכחות צה"ל באזורים הללו. כבר כעת אנחנו רואים את המאמץ האיראני להכניס אמל"ח וסוכנים לערים כמו שכם, ג'נין וטולכרם. אם לא היינו נוכחים שם היינו סוללים את הדרך למציאות יותר מסוכנת מאשר בעזה, כי מדובר בשטח שולט על נתב"ג, השפלה ומטרופולין תל אביב. אנחנו ניצבים בפני הממשל האמריקני התומך והמבין ביותר לישראל, והממשל הזה צריך לשמוע את המסרים הללו מאיתנו".

דייקר מוסיף ומציין כי על ישראל להבהיר לאנשי של טראמפ שוב ושוב כי בפניה לא ניצב אויב שדרישתו טריטוריאלית אלא אויב שמבטא קונפליקט דתי אידאולוגי. "אנחנו לא יכולים להתאבד", הוא שב וקובע.

בהתייחס לסיכוי להגיע להסדר מדיני עם סעודיה ללא תשלום במטבע פלשתיני, מציע ד"ר דייקר לכולנו להסיר את הכובע הישראלי לחבוש גלבייה סעודית כדי להבין את הלכי הרוחות שם כאנשי המזרח התיכון ולא כתוצרי המערב.

מורשת אלון ורבין

העובדה שחמאס פלש ב-7 באוקטובר למרחק של 21 קילומטר מגבול הרצועה מבהירה את גודל פוטנציאל הסיכון לתקיפה דומה בבטן הצרה של מדינת ישראל. "מדובר באיום קיומי ממשי ממזרח", הוא קובע. "אין לישראל עומק או מרחב אסטרטגי, ולכן עלינו להבטיח את ריבונותנו על השטח".

מי שתמך בתפיסה הזאת היו יגאל אלון ויצחק רבין, שלהערכתו "לו היו בחיים היום הם היו מסבירים את הצורך בגבולות בני הגנה להבטחת ריבונותנו, ובשביל אותם גבולות בני הגנה עלינו לשלוט ולהיות ריבונים בגב ההר ובבקעת הירדן. יש פערי גובה של 4,200 רגל בין גובה ים המלח ועד לגב ההר. מדובר בקיר ברזל שמבסס את העיקרון של גבולות בני הגנה. בלי ריבונות ושליטה ישראלית על המרחב הזה לא נוכל להגן על גוש דן ועל 80 אחוזים מהאוכלוסייה שלנו שחיים בין נתניה לאשקלון".

האם המציאות הזאת, שזוכה לקונצנזוס רחב כל כך בישראל, ברורה גם לבית הלבן? ד"ר דייקר לא בטוח, אבל ברור לו דבר אחד: שאת המסר החד והברור הזה חייב הבית הלבן לשמוע באופן חד-משמעי ממשלת ישראל. "אנחנו חייבים למתג את המסרים שלנו, לקבוע שבלי גבולות בני הגנה אי אפשר לנהל שום שיח מול רשות פלשתינית ששיבחה את הטרור, שמשלמת משכורות למחבלים ומשפחותיהם, שיוצרת דה-הומניזציה ודה-לגיטימציה לישראל ולמעשה היא שסללה את הדרך לטבח 7 באוקטובר".

כמי שעוקב היטב אחרי הרמזים הנשלחים מאנשי של טראמפ וצעדיהם, גם דייקר מעריך שבקרוב תוגש לממשלת ישראל עסקת חבילה שתכלול נורמליזציה עם ערב הסעודית, שיתוף פעולה כולל נגד התמנון האיראני, אך גם הסכמה לישות מדינית פלשתינית כלשהי ביהודה ושומרון. הסכמה לדרישה כזאת היא בעיני דייקר לא פחות מהתאבדות.

לא תשעינים את ביטחון ישראל על חתיכת נייר

"ראינו את המשמעות של הסכנה הזאת ברצח ילדינו, נשותינו ואזרחינו כולל תינוקות. ישראל לא יכולה להסתמך על חתיכת נייר כשמדובר בביטחונה. אין ביטחון ישראלי בלי נוכחות קרקעית של חיילי צה"ל בגבול ואפילו מהצד השני של הגבול. חמאס לימד אותנו לקח מדמם וקשה, שאמצעי טכנולוגיה לא יבטיחו את ביטחוננו. בשעת מבחן אנחנו יודעים שהסכמים

כניסתו המחודשת של דונלד טראמפ ללשכת נשיא ארצות הברית נחשבת בעיני רבים להזדמנות היסטורית לקדם מהלך מדיני ברוח תפיסת הימין בישראל, ומנגד יש המזכירים להם את עסקת המאה שאותה הוביל טראמפ בקדנציה הקודמת, שכללה גם הקמת מדינה פלשתינית על כ-70 אחוזים מהשטח. ד"ר דן דייקר, נשיא המרכז הירושלמי לענייני חוץ וביטחון, מתייחס לסוגיה על השלכותיה הרחבות והצרות.

"בקדנציה הראשונה הנשיא טראמפ הציע את עסקת המאה שכללה הבנה ברורה של חובת השליטה הישראלית בבקעת הירדן ועיגון תפיסת הצורך הקיומי של ישראל בגבולות ברי ההגנה, תפיסה שזוכה לקונצנזוס מלא בישראל. העסקה אומנם לא יצאה בסופו של דבר לפועל, אבל היא קבעה כבסיס לעתיד את העיקרון שהחלת החוק הישראלי על בקעת הירדן וגב ההר היא צורך קיומי למדינת ישראל ובלי התנאי הזה לא תהיה

"אחרי הכישלון של אוסלו הגיע החמאס ולימד אותנו את הלקח שלא נוכל לחשוף את עצמנו לאיומים עתידיים על ריבונותינו גם ממזרח"

התקדמות מול גורם פלשתיני כלשהו". מאז קביעת הבסיס המדיני והביטחוני הזה חלו שינויים ואירועים שבמרוכזם טבח 7 באוקטובר, ואלה הובילו לשינויים תפיסתיים והבנה חדשה של המציאות. "מאז עסקת המאה קרה רצח העם של המאה וכל הקונטקסט הביטחוני השתנה. אחרי הכישלון של אוסלו הגיע החמאס ולימד אותנו את הלקח שלא נוכל לחשוף את עצמנו לאיומים עתידיים על ריבונותינו גם ממזרח", אומר ד"ר דייקר ומציין את האפשרות המתחזקת של נפילתה הביטחונית של ירדן בידי גורמים פרו-איראניים החותרים לתקוף את ישראל ממזרח, בעוד גורמי טרור פרו-איראניים כדוגמת חמאס והג'יהאד האסלאמי נערכים בערים הפלשתיניות להצטרף למאבק להשמדתה של ישראל.

"הסיבה לכך שלא חטפנו סוג של 7 באוקטובר משטחים בשליטת הרשות הפלשתינית ביהודה ושומרון היא אך ורק בזכות נוכחות צה"ל באזורים הללו"

ככיר ברשות הפלשתינית על חלופות אפשריות במקום מדינה פלשתינית והאזון הייתה קשובה. בין השאר עלתה הצעה של פדרציה שתהיה בשליטה משותפת של ירדן וישראל. "אנחנו חייבים להוביל ולא להיגרר בעניין הפלשתיני לתהליך ביטחוני-מדיני מול ארצות הברית, כי מה שהיה בתקופת עסקת המאה לא רלוונטי למציאות הביטחונית של היום. חייבים לקבור סופית את אוסלו ולהציע הצעות אחרות שיבטיחו את ריבונותנו ונוכחותנו בגבולות ומעבר לגבולות, וגם לכבד את שכנינו".

כך או כך, ד"ר דייקר קובע נחרצות: "אם הבחירה היא נורמליזציה עם סעודיה הכוללת הכרה במדינה פלשתינית, נכון לוותר על הנורמליזציה".

ראש מועצת שומרון יוסי דגן

ההחלטה על ריבונות תגיע מירושלים, לא מושינגטון

ראש מועצת שומרון יוסי דגן חוזר מהשבעת טראמפ לנשיא עם תחושות טובות של ממשל אוהד המודע לצרכיה הביטחוניים של ישראל ומחובר לערכי המורשת של עם ישראל ביהודה ושומרון, ועם זאת הוא משוכנע: כדור הריבונות מעולם לא היה בושינגטון, אלא בירושלים

מי שצריך ויכול לקבל את ההחלטות להחלת ריבונות ביהודה ושומרון הוא אך ורק ממשלת ישראל. מי שמצפה שממשל ארצות הברית ידחוף להחלת ריבונות מכשיל אותו או אותם.

שמגיעות מעבר לים ופחות על עצמנו", אומר דגן

הערכה חסרת תקדים לעם בישראל

"כבר 12 שנים אני מגיע לשם לכנסים בקונגרס ובסנאט. כמות אהדה והערצה כמו זו שקיבלנו שם, לא קיבלנו מעולם. אנשים בארצות הברית מבינים היום שאנחנו יחד, שהאסלאם הקיצוני מאיים על העולם כולו ואנחנו הסכר, אנחנו המבחן. מה שיקרה בעזה ובירוש"ש יקבע את עתיד הציוויליזציה האנושית. אנשים עמדו בתור כדי לקבל סיכה לחליפה עם דגל ישראל ולוגו מועצת שומרון. ההערצה הזאת חייבת להיות מתורגמת למעשים, אבל כמי שפעיל ונמצא שם ברור לי שההחלטה על ריבונות היא לא שלהם".

ריבונות, מזכיר דגן, תמיד הוחלה בישראל בניגוד לעמדה האמריקנית. כך היה במערב ירושלים, כך במזרח וכך גם ברמת הגולן. לדבריו הוא מוסיף אזהרה מחזרה למתווה שאיתו ניסה טראמפ לקדם עסקה בקדנציה הקודמת. "רצו או להחיל ריבונות רק על הגושים ולהקים כאן מדינת טרור בלב הארץ, מה שהיה הופך את כפר סבא לכפר עזה. אני מזהיר גם עכשיו מהחלת ריבונות רק על הגושים, כי משמעה עקירת היישובים שמחוץ לגושים, כולל ויתור על צרכים ביטחוניים ועל אתרי התנ"ך. מדובר בקווים אדומים שהממשלה לא תוכל ואני מניח שגם לא תרצה לעבור אותם". "אני מעריך שתהיה התנגדות מהממשל למהלך הריבונות, אבל מדובר בממשל שמחובר גם אישית וגם אידאולוגית והשותפות איתו אמיצה, כך שגם

בהתייחס לישראל? דגן מעדיף לתלות את האחריות לכך ואת היכולת על כתפיה של ממשלת ישראל. "הכדור מעולם לא היה בושינגטון. הוא היה הווה ויהיה בירושלים. מי שצריך ויכול לקבל את ההחלטות להחלת ריבונות ביהודה ושומרון הוא אך ורק ממשלת ישראל. מי שמצפה שממשל ארצות הברית ידחוף להחלת ריבונות מכשיל אותנו או אותם. טראמפ הוא אומנם אוהב ישראל גדול, אבל לא הוא ראש ממשלת ישראל".

"מעל הכול, המטרה שלנו כמדינה היא להביא לריבונות. זו מטרת העל שאנחנו צריכים להציב לעצמנו בשנים הקרובות"

דגן מציין כי אומנם ממשל טראמפ מורכב מאוהדי ישראל רבים, אך יש לדעת שגם בו יש כמה שעוינים אותה, גם אם אינם הרוב. עוד הוא מדגיש כי האינטרסים של טראמפ רבים והם חובקי עולם. רוסיה, סין, צפון קוריאה, גרינלנד, ההגירה מאמריקה הלטינית, כלכלה ועוד ממלאים את סדר יומו, ומערכת השיקולים שלו רחבה ותואמת בראש ובראשונה את האינטרסים של אמריקה.

"בהקשר הזה אני תלמיד של בן גוריון, שקבע שמה שחשוב הוא מה שיעשו היהודים ולא מה יגידו הגויים. החוק הזה תקף גם בעניין הריבונות. גם בעידן ביידן טענתי שצריך לעשות את המהלכים הנדרשים לטובתנו, ובוודאי שכך גם כעת. בממשל הנוכחי אפשר להעז יותר ולעשות יותר, אבל אנחנו לא צריכים לקבל אישור מארצות הברית. אפשר גם לחלוק עליהם כידידים ולומר שאנחנו מעריכים אותם אבל זה מה שאנחנו רואים כטוב לישראל".

"אני כופר באמירה שהתנאי לריבונות הוא שהממשל האמריקני יאשר אותה מראש ובפומבי. אני כופר בכך גם ברמה המעשית וגם ברמה הערכית. אנחנו מדינה ריבונית, ואחת הסיבות שהגענו ל-7.10 הייתה שנסמכנו על דוקטרינות

בשביל יוסי דגן, ראש מועצת שומרון, זו כבר הפעם השנייה שהוא נוכח במעמד השבעתו של דונלד טראמפ לנשיא ארצות הברית. התגייסותו לקמפיין הרפובליקני גם בישראל וגם בקרב קהילות יהודיות ונוצריות-אוונגליסטיות בארצות הברית הפכו אותו לדמות מוכרת במסדרונות המפלגה הרפובליקנית ולאישיות שמחברת בעיני בכירים רבים במפלגה בין המציאות הפוליטית להיסטוריה התנ"כית.

בתפר השנים שבין שתי ההשבעות ניהל דגן קמפיין סודר ומובנה להידוק הקשר בין גופי השומרון וההיסטוריה היהודית בארץ ישראל ובין הפוליטיקאים שבימים אלה מתמקמים במשרדים החשובים והמשפיעים בעולם. כשאנחנו משוחחים איתו על הרשמים משיחותיו עם בכירי הממשל החדש וההתייחסותם לעתיד יהודה ושומרון, דגן כורך בין הדברים ובין ערוצי הקשר שהתהדקו בעשור האחרון.

תובנה שעלתה מהגירוש מגוש קטיף וצפון השומרון הייתה שיש לפעול במוקדי הכוח הפוליטיים בישראל ובארצות הברית. כך נולדה קבוצה משמעותית בליכוד, פעילות דומיננטית מול עיתונאים ומשפיענים בארץ וגם הפעילות בושינגטון ובבריסל. "הבנתי שזו הדרך לפתח ולהביא מיליון תושבים וריבונות ליהודה ושומרון", אומר דגן.

הקשרים הללו, הוא מספר, כללו ביקורים הדדיים ואירוח של חברי קונגרס לצד עיתונאים מובילים ומשפיעים אמריקניים במוקדי היסטוריה יהודיים כמו קבר יוסף, קבר יהושע בן נון ואתרים נוספים, ביקורים שהוגדרו אצל אישים כדוגמת מייק האקי, השגריר החדש בישראל, כמרגשים ביותר בחייהם. "הביקורים כאן מייצרים ידע, כוח משמעותי, מחויבות וחייבור בלתי אמצעי לשומרון", הוא אומר.

בממשל אוהדי ישראל רבים, אבל לא רק

זמן קצר לפני השבעתו השנייה של טראמפ לנשיא השיק דגן את השדולה למען יהודה ושומרון בקונגרס. המשימות הראשונות שהוגדרו לשדולה היו פעילות לביטול הסנקציות שהטיל ממשל ביידן על מתיישבים וארגוני ימין בישראל והעברת חוק שיאסור שימוש במונח "הגדה המערבית" ובמקומו ייעשה שימוש אך ורק בביטוי "יהודה ושומרון". "אבל", מדגיש דגן, "מעל הכול, המטרה שלנו כמדינה היא להביא לריבונות. זו מטרת העל שאנחנו צריכים להציב לעצמנו בשנים הקרובות".

האם זה הצעד המשמעותי הבא שינקוט טראמפ

אירוע הקמת שדולה למען השומרון בקונגרס האמריקאי

הרחבת גבולות המדינה תהיה אבן הראשה של מורשת נתניהו

שעתה הגדולה של מלחמת התקומה השנייה היא יצירת חפיפה גיאופוליטית בין גבולות ארץ ישראל התנ"כית ובין גבולות מדינת ישראל המתחדשת. מאמר דעה גיטה חזני - מלכיאור

גיטה חזני מלכיאור

צילום: באדיבות המצלום

הרודני, חסר הסמכות, ועל הפשרת הקפאת הגבולות, בכפוף לאינטרסים לאומיים של מדינות ולחירותן לקבל החלטות עצמאיות וריבוניות. בקיצור, אם מלחמת התקומה השנייה אכן צפויה להימשך במועד זה או אחר, כפי שמצהירים ראש הממשלה ושריו, היא תתנהל בשלביה הבאים תחת סדר עולמי חדש, אשר משקם ומקדש את רעיון הלאומיות ומשיב את מדינת הלאום העצמאית הריבונית ברוח התנ"ך למרכז הציוויליזציה המערבית, כפי שהדגיש טראמפ בנאומו.

למעשה, הסדר העולמי החדש כבר נותן את אותותיו ביצירת הזדמנויות היסטוריות לישראל בגבולה הדרומי. הכרזותיו התכופות של טראמפ מאז שנבחר על ציפיותיו ממדינות מוסלמיות לקלוט מיליון וחצי עזתים מסעירות את הדמיון על העתיד האפשרי בגבולנו הדרומי, וכמובן גם המזרחי - ביהודה ושומרון ובקעת הירדן. הלגיטימציה הבינלאומית לרעיונות ההגירה של אויבנו בשער הדרומי, שאינם אלא מהגרי עבודה פולשים ממדינות האזור הסמוכות, ושיבתה של ישראל, היורשת החוקית, לעזה, עשויות לסמן אף את ראשיתו של תור הזהב של ישראל.

אך לא די בהצהרות המדיניות הכנות והאמיצות של טראמפ. רוחות החוק הרודני עדיין מנשבות בעולם. נתניהו נדרש להפעיל עצמאות מדינית הן למימוש ריבונותה של ישראל על חבלי עזה ויו"ש, הן למימוש מדיניות הגירה מתוכנן אל מחוץ לישראל, בשילוב עם לחצים על הנשיא וממשלו לתמוך בזכותנו הריבונית בזירה הבינלאומית, ובפרט בעולם הערבי. הרחבת גבולות המדינה תהא אבן הראשה של מורשת נתניהו, ורק אחר כך הסכמי השלום עם סעודיה. בלי ביצור מערכת הגבולות התנ"כיים בעזה וביו"ש, שיסמן את ניצחוננו ואת תבוסת רעיון שתי המדינות, הסכמי השלום עם סעודיה לאחר שיבת חמאס לרצועה יעגנו מחדש את מעמדה של ישראל כחגב בעיני הנפילים הערביים.

בעידן שבו מדינות הלאום העצמאיות חוזרות למרכז הסדר העולמי, הרחבת גבולות הארץ היא הישג היסטורי שאין שני לו. ראש הממשלה נתניהו עשוי לזכות בהזדמנות היסטורית שקודמיו היו חולמים לזכות בה, תיקון ההחמצות ההיסטוריות וחילוץ מדינת ישראל מדור המדבר אל ארץ ישראל, בתנאי שיוכיח שרוח כלב ויהושע "עלה נעלה וירשנו אותה" מפעמת בו.

בעלת תואר שני לחקר סכסוכים, באוניברסיטה העברית, יועצת אסטרטגית ופובליציסטית

טריטוריאליים וריבוניים מתמשכים התפרשו באופן עקבי ושיטתי בעיני אויבנו, בצדק, כחולשה מוסרית של בעלותנו על הארץ. זהו הדפוס שמשדר חולשה לאויב, ומשדר אותה בתורו חזרה אלינו, בהטלת טרור ואימה כדי לסלק אותנו מנחלתנו ולגנוב את הירושה. הטרור, שהוא תגובה לפחד שלנו, הוא

"הנדסת התודעה העצמית של המרגלים התבררה ליושבי הארץ כתחמושת יעילה, זולה וזמינה, והם עמדו מהר מאוד על יתרונותיה"

העונש. קיצו של עונש הטרור יגיע רק בתנאי שנגשים את צוואת כלב ויהושע, "עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה", בעזה, ביהודה ושומרון ובכתר החרמון.

מלחמת התקומה השנייה פרצה בעידן שבו המערב נשלט על ידי חוק בינלאומי רודני אחד, שאיננו מכיר בזכותן של מדינות לאום עצמאיות לנהל בעצמן את ענייניהן המדיניים. צבאיים כלכליים-משפטיים-תרבותיים, וחתר לכפות עליהן בתחומים אלה הסדרים המשרתים כוחות אופל בינלאומיים ופוגעים באינטרסים של מדינות הלאום. כך בהתאם, החוק אסר על ניצחונות והכרעות צבאיים של מדינות או ארגוני טרור אך חתר ל"יישוב סכסוכים", התנגד למלחמות וכיבושים חדשים בידי מדינות, כפה הקפאה של גבולות מדינתיים ואסר על הרחבתם. אך החוק הבינלאומי גילה חוסר סבלנות קיצוני במיוחד להרחבת גבולות המדינה היהודית ותרים תרומה סגולית מכרעת להחלשת המשפטית של ישראל והפיכתה לחגב מדיני משותק, ברוח "לא נוכל", מאימת המשפטית.

ב-20 בינואר 2025 מעמדו של החוק הבינלאומי נסדק והתכופף במהלך נאום ההשבעה של טראמפ. הנאום העיד כי עידן טראמפ יעמוד בסימן כיבוש מפרץ אמריקה, ואולי אף גרינלנד ומחוזות אחרים, ורמז בכך על ביטולו של החוק

נכסים טריטוריאליים-לאומיים. התנ"ך, שמביא את סיפורי כיבושי יהושע ומלחמות המלכים, מציע תפיסה מדינית הרואה בעצמאות וריבונות של עמים על ארצותיהם, והגנה על נכסיהם הלאומיים-טריטוריאליים, מסגרת אידיאלית לחיים לאומיים בריאים, ומצווה על ירושת הארץ באמצעות כיבוש והתנחלות בין גבולותיה.

התנ"ך פוסל בתוקף ויתורים יזומים על הארץ או חלקיה, ומטיל ענישה חמורה על כך. ואכן, המקורות מראים כי ויתור יזום על נכסים טריטוריאליים נדיר בהיסטוריה היהודית. הפרדיגמה של שטחים תמורת שלום היא למעשה מהפכה חתרנית במסורת המדינית של ההיסטורית של התנ"ך. המקרים שבהם העניק שלמה המלך מיוזמתו עשרים ערים בגליל המערבי לחירם מלך צור והוויתורים של בית חשמונאי על שטחים שכבשו כדי לקבל הכרה במעמדם משליטים סלבקים היו יוצאים מן הכלל. על אף הקשר ההיסטורי של עם ישראל לארצו התנ"כית במשך יותר מ-3,000 שנה, מאז מלחמת התקומה הראשונה ב-1948 ועד היום, ולמרות כיבושיה המזוהים, עדיין לא הצליחה ישראל ליצור חפיפה גאופוליטית בין גבולות ארץ ישראל התנ"כית ובין גבולות מדינת ישראל המתחדשת.

באופן בלתי נתפס, ככל שישראל צברה עם השנים יותר עוצמה מדינית וצבאית, הנדסת התודעה החגבית שוויתרה על נכסים טריטוריאליים תנ"כיים בקרב מנהיגי התעצמה אף היא: החל מהחמצות של כיבושים היסטוריים במלחמת התקומה, בהם החמצת כיבושם של ירושלים, חברון, לטרון, צפון סיני ועזה והגליל, דרך החמצת ההזדמנות ההיסטורית של ההנהגה אחרי מלחמת ששת הימים להחיל ריבונות ישראלית מלאה על נכסי הזהב הטריטוריאליים התנ"כיים שכבשנו, וההחלטה הפושעת, תשעה ימים בלבד לאחר המלחמה, "להשיב" את הנכסים תמורת חלום בלהות המכונה הסכם שלום (למזלנו, שנאתם של אויבנו אלינו העבירה אותם על דעתם והם סירבו להצעה), עד הסכמי אוסלו, הגירוש מחבל עזה וגוש קטיף, בואכה טבח שמיני עצרת. הוויתורים והנסיגות החגביות לא רק העמיקו את אחיזתם ואת תביעת הבעלות המתחזה של "הנפילים" הערבים אלא הגבירו את רצחונותם כלפינו כדי להמאס עלינו את הארץ כולה.

מדינת ישראל מתקרבת לגבורות, למרות התקוות המרושעות של אויבנו ערב הקמתה כי היא תתקיים כישות מדינית רק כמה עשורים בודדים. ואולם נראה שעדיין לא זכינו באמת להיכנס אל הארץ המובטחת, שכן ויתורים

"לא נוכל לעלות אל העם... ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם" (במדבר יג, לא-לג). כך מתוארת בספר במדבר תחושת הפחד המשתק שאחו במרגלים ששבו ממסעם לתור את הארץ לקראת הכניסה אליה, לעמוד על טיבה ולברר אם יוכלו ל"ילידי הענק" היושבים בה. זוהי אולי הנדסת התודעה הראשונה בהיסטוריה.

במפגש עם יושבי הארץ, "הנפילים בני הענק", מסגירים המרגלים תופעה המוכרת מעולם הפסיכולוגיה החברתית של השפעת הייצוגים של העצמי על תפיסת האחר את העצמי. סיפור המרגלים ממחיש את הזיקה המובנית בין התפיסה העצמית שלהם את עצמם כחגבים קטנים ועלובים, ובין תפיסת הענקים אותם, בהתאמה, ככאלה. השדר של הייצוג העצמי החגבי חסר הביטחון העצמי שחושש להילחם על ירושתו נקלט על ידי הנפילים, ובהתאמה הם שידרו למרגלים בחזרה: "אכן, אנחנו רואים בכם חגבים, קטנים, עלובים ומוגי לב בעוד שאנו ענקים, חסונים ובטוחים בכוחנו ועוצמתנו לסלק אתכם מן הארץ". זהו סיפור על הנדסת תודעה עצמית של חולשה שבה המהנדסים הם גם המהנדסים.

הנדסת התודעה העצמית של המרגלים התבררה ליושבי הארץ כתחמושת יעילה, זולה וזמינה, והם עמדו מהר מאוד על יתרונותיה. ביטחונם העצמי של הנפילים באחיזתם בארץ לכאורה הובטח בעצם התביעה של עם ישראל ממשוה ואהרן: "ניתנה ראש ונשובה מצרימה". ויתור נפסד מראש על הארץ מתוך הבעת אי אמון בעצמם ובהבטחת הברית עם אלוקי ההיסטוריה, זה היה שורש חטאם של המרגלים והעם, ועל כך הם נענשו בהתאמה מלאה בעיכוב הכניסה לארץ ומסע של ארבעים שנה במדבר. מי שלא מאמין שהוא מסוגל להיכנס לארץ, אינו ראוי להיכנס אליה ואכן לא ייכנס.

אך כידוע, לא בכל שנים עשר המרגלים פשה נגע החגביות. פֶּלֶב ויהושע מתגלים כנפילים ורחניים שמגלים עמידות בפני הנדסת התודעה ורפיון הרוח וקוראים לעם: "עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה". השניים מסרבים להתחגב אל מול הנפילים, משתיקים את קולות החולשה והספק, ומפגינים עוצמה רוחנית וחזון. הם מבינים כי הסיכויים לנצח את יושבי הארץ בכיבוש וירושתה תלויים במשאבי תודעה חיוניים של מסוגלות, אמונה עצמית ואמונה באלוקי ההיסטוריה. ואומנם, כלב ויהושע זוכים להיכנס לארץ, לכבוש ולהנחיל אותה לדור השני. אלא שמלבד ערך משאבי התודעה, מגלה פרשת המרגלים טפח ראשון על תפיסתו המדינית של התנ"ך בנוגע לחשיבות ריבונות העם על

סא"ל במיל' יהונתן דחוח-הלוי

דרכים מעט שונות אל אותה מטרה

על התעתוע שמאחורי הניסיון להציג את תנועת הפתח' של אבו מאזן כשונה מהותית מתנועת החמאס, ניסיון שתכליתו הצגת הרש"פ כפרטנר עתידי לייצוב האזור, מספר החוקר ואיש המודיעין בעבר, סא"ל במיל' יהונתן דחוח-הלוי.

הפלשתינית כמחויבות עליונה וקדושה. "הכאוס הביטחוני באיו"ש משרת את הרשות הפלשתינית כיוון שהוא מופנה לעבר ישראל ומיישם את העיקרון של המחשת מחיר הכיבוש, בעוד היא יכולה לטעון שאין ידה בדבר", אומר דחוח הלוי ובהתייחס למאבקים של השבועות האחרונים, בעיקר בגזרת ג'נין, בין אנשי פתח' לאנשי חמאס, אומר דחוח-הלוי כי אלה משרתים את הרש"פ המבקשת להצטייר כראויה להנהגה ושלטון ברצועת עזה, ולשם כך היא

עם מהלכים מדיניים אשר מקדמים את השגת היעדים כל עוד אין הוא נדרש לוותר כהוא זה על עמדותיו". שינוי זה שחל בעמדת חמאס, מסביר דחוח-הלוי, היה הבסיס למסמך המדיני שפרסם מנהיג חמאס ח'אלד משעל ב-2017, ולשורה של הסכמים שנחתמו בין פתח' לחמאס, אך מעולם לא יושמו. "הסיבה לכך נעוצה במאבק הכוחות בין פתח' לחמאס על השליטה בתנועה הלאומית הפלסטינית".

"חמאס חתר באמצעות ההסכמים להביא לעריכת בחירות כלליות חדשות מתוך הנחה שיוכל להשתלט גם על איו"ש, ולהשתלב במוסדות אש"ף כדי להשלים את ההשתלטות על ארגון זה, המוכר בזירה הבינלאומית כנציג הבלעדי היחיד של העם הפלשתיני ומדינת פלשתיין".

הנסיגה מעזה וצפון השומרון מתקבלת כהוכחה להצלחת הדרך

במקביל לזליגה של חמאס לעבר הזירה המדינית מחזיקה הרש"פ בעמדה לפיה המאבק נגד ישראל, ובכלל זה מאבק מזוין, הוא פעולה לגיטימית נגד המדינה הכובשת. "רשימת הטרור הפלשתינית כוללת אך ורק אורחים וארגונים ישראלים, ואין אדם או ארגון פלשתיני שהוכרו ישות טרור", מעיר דחוח-הלוי.

"האסטרטגיה של הרש"פ מבוססת על המחשת מחיר הכיבוש, כלומר המאבק נגד הנוכחות הישראלית באיו"ש ובירושלים נועד להכביד על ישראל ולגבות ממנה מחיר כבד שיאלץ אותה בסופו של דבר לסגת ללא תנאי. בראייתה של הרשות, אינתיפאדת אל-אקצה הוכיחה את צדקת הדרך הזו שהובילה את ישראל לנסיגה ללא תנאי מכל רצועת עזה ומאזורים בצפון השומרון. אשר על כן, הרשות הפלשתינית נוהגת במשחק כפול בכל הנוגע לטרור. כלפי חוץ היא מביעה התנגדות לטרור ומחויבות למאבק בו, אך בה בעת תומכת במה שהיא מכנה "המאבק (ההתנגדות) העממית לכיבוש", שביטוייה המעשיים הם הפגנות, הפרות סדר, עימותים אלימים, יידווי אבנים, השלכת בקבוקי תבערה ופיגועי ירי, מטענים וכדומה. בנוסף, מעניקה הרשות הפלשתינית רשת ביטחון כלכלית עבור המעורבים בביצוע פיגועי טרור נגד יהודים ולבני משפחותיהם, באמצעות הקצבה החודשית למשפחות השמידים, לאסירים הביטחוניים ולפצועים. הקצבה החודשית נתפסת בעיני הרשות

או סוכלו בעקבות אזהרותיו. בהתייחסותו לשאלות שהפנינו אליו הוא מדגיש כי תשובתו אינה מייצגת עמדה פוליטית כזו או אחרת והיא נסמכת אך ורק על ניתוח מקצועי של הנתונים והמציאות בשטח.

על הארגונים הפלשתיניים השונים וההבדלים שביניהם הוא מפרט: "בזירה הפלשתינית קיימים ארגונים רבים, והמרכזיים שבהם - תנועת פתח', שמנהיגה יאסר ערפאת ייסד את הארגון לשחרור פלשתיין אש"ף, תנועת ההתנגדות האיסלאמית חמאס, הג'יהאד האיסלאמי בפלסטין והחזית העממית לשחרור פלסטין. כל הארגונים הפלשתיניים נאמנים לאותם עקרונות היסוד המגולמים בדרישה למימוש כל הזכויות של העם הפלשתיני ללא יוצא מן הכלל, ובראשם נסיגה ישראלית מלאה משטחים שנתפסו ב-1967 ובכלל זה בירושלים, הקמת מדינה פלשתינית ריבונית שבירתה ירושלים ומימוש מה שהפלשתינים מכנים זכות השיבה (ופיצויים) של הפליטים וצאצאיהם לדורותיהם למקומות מגוריהם המקוריים בשטח מדינת ישראל הריבונית".

"המחלוקת בין הארגונים הפלשתיניים מתמקדת בדרכי הפעולה למימוש יעדים אלה. תנועת פתח', שהיא מקור משענתה של הרשות הפלשתינית, שנוצרה בידי אש"ף, סבורה שמדינות בסיוע כלים משפטיים לצד המשך המאבק האלים היא הדרך האפקטיבית ביותר להביא להקמתה של מדינת פלשתיין הריבונית שתהיה שלב חשוב גם למימוש השיבה. בעבר התנגד חמאס לאסטרטגיה המדינית של הפתח',

כמעט למן יומה הראשון של המלחמה נשמעים בשמאל הישראלי בואכה מרכז המפה הפוליטית קולות השבים ומציפים את שאלת היום שאחרי. אלה תובעים תשובה מיידית מחברי הממשלה ובהיעדר כזו הם מכתירים את המערכה כולה ככישלון. כאשר מופנית אותה שאלה כלפיהם הם שבים להיתלות ברשות הפלשתינית ובעומד

"כל הארגונים הפלשתיניים נאמנים לאותם עקרונות היסוד המגולמים בדרישה למימוש כל הזכויות של העם הפלשתיני ללא יוצא מן הכלל, ובראשם נסיגה ישראלית מלאה משטחים שנתפסו ב-1967 ובכלל זה בירושלים, הקמת מדינה פלשתינית ריבונית שבירתה ירושלים"

בראשה כאלטרנטיבה שלטונית מתונה עבור רצועת עזה.

העמדה הזו זוכה לרוח גבית ממדינות אירופה ומהממשל האמריקאי היוצא, ממשל ביידן, אך האם אכן קיים פער אידאולוגי משמעותי ומהותי בין תנועת הפתח', זו שבראשה עומד אבו מאזן, לבין תנועת החמאס שביצעה את טבח השבעה באוקטובר והמחבלים שהכשירה, אימנה וחימשה ממישיכים להילחם מול חיילי צה"ל עד ימים אלה? את השאלה הזו הפנינו לסא"ל במיל' יהונתן דחוח-הלוי, חוקר בכיר לענייני מזרח תיכון ואסלאם רדיקלי במרכז הירושלמי לענייני חוץ וביטחון.

דחוח-הלוי חקר וחוקר לאורך שנים ארוכות באופן מעמיק את הלכי הרוח ברש"פ. מחקריו ותחקיריו הועלו על שולחנם של מקבלי החלטות רבים בצמרת המדינה והצבא ובהם נכללו התראות קונקרטיות מתרחישים שהתממשו

"רשימת הטרור הפלשתינית כוללת אך ורק אורחים וארגונים ישראלים, ואין אדם או ארגון פלשתיני שהוכרו ישות טרור"

ואולם בעקבות אינתיפאדת אל-אקצה חל שינוי דרגתי בעמדת חמאס, וכעת הוא נכון להשלים

"שטחי איו"ש נחשבים לחשובים ביותר אסטרטגית יותר מאשר רצועת עזה, בגלל השליטה באש ובתצפית על מרכז ישראל והיכולת להכריע משטחים אלה את ישראל במהלך צבאי"

מגייסת גורמים בינלאומיים שיתייגו אותה ככזו. ולאותם הסבורים שמדינה פלשתינית תהווה מבחינת הרש"פ עילה להכרזה על קץ הסכסוך, מציין דחוח הלוי כי "קיים קונצנזוס פלשתיני על פיו שערי הסכסוך לא ינעלו אלא לאחר השבת כל הזכויות של העם הפלשתיני, ובכלל זה זכות השיבה. על פי גישה זו, הקמת מדינה פלשתינית לא תביא אפוא את קץ הסכסוך. התארגנויות הטרור ביצעו בשנים האחרונות ועודן ומבצעות פיגועי ירי לעבר ישובים ישראלים בגבול הקו הירוק. בצפון השומרון נערכו אימונים של פעילי חמאס במתווה של הסתננות ותקיפה של ישובים ישראלים. על פי תפיסת חמאס, שטחי איו"ש נחשבים לחשובים ביותר אסטרטגית יותר מאשר רצועת עזה, בגלל השליטה באש ובתצפית על מרכז ישראל והיכולת להכריע משטחים אלה את ישראל במהלך צבאי. מתקפת השבעה באוקטובר משמשת מקור השראה לארגונים הפלסטיניים באיו"ש".

היזהרו מסוס טרויאני בפתחינו

הסכמי אוסלו היו סוס טרויאני שנועד לכלות אותנו מבפנים. כך הודו גם מנהיגים מובילים ברש"פ. כעת חוזר תרחיש דומה בשינויים קלים ובסכנה דומה. מאמר דעה קרן שטאלדן

עורכת הדין קרן שטאלדן

צילום: באדיבות התצלום

הוכיחו כי שלום עם מדינות ערב ניתן להקים מבלי שישראל תיאלץ לוותר על אדמה או להכיר במדינה פלשתינית. ההסכמים ההיסטוריים הללו מוכיחים כיצד האינטרסים של אותן מדינות גוברים על החרם הממושך על ישראל.

הסוס הטרויאני עומד לפנינו, מלא בהצעות מפתות של שלום, צמיחה כלכלית וביטחון. ישראל צריכה להחיל את ריבונותה ולאכוף את שלטון החוק ביהודה, שומרון ובקעת הירדן. הדבר יאפשר את עקירת הטרור משורשיו, מניעת פשיעה, הגנה על הסביבה, קידום חינוך חיובי, שמירה על עתיקותינו ומתן אפשרות לערבים להגירה מרצון. האמונה שישראל תוותר על חלק מארץ ישראל מפרה את העקרונות הבסיסיים של תנועת הריבונות.

יש רק כוח אחד עם עניין, עוצמה ויכולת להבטיח את המחויבות להסכם כלשהו: ישראל.

קרן שטאלדן היא עורכת דין בעלת תואר שני במשפטים ופעילה פוליטית בישראל, באירופה ובאר"ב. היא בעלת תואר שני בערבית, ופרסמה מגוון מאמרים בנושא הדין הבינלאומי. היא עו"ד מורשת בישראל ובאר"ב.

אכן, ישנם פלשתינים פרטיים שתומכים ברעיון של שלום עם ישראל מבלי להקים שתי מדינות נפרדות, אך הם פשוט מעטים מדי וחסרי כוח. הם פוחדים להביע את עצמם מתוך חשש לשלומם ולשלום בני משפחתם. הם מבודדים ונמצאים במיעוט מוחלט מול הטרור האסלאמי. איראן היא המכשול העיקרי לשלום במזרח

"הסוס הטרויאני עומד לפנינו, מלא בהצעות מפתות של שלום, צמיחה כלכלית וביטחון. ישראל צריכה להחיל את ריבונותה ולאכוף את שלטון החוק ביהודה, שומרון ובקעת הירדן"

התיכון כיום. הטענה שהעובדה שאין בארץ ישראל שתי מדינות היא הסיבה לחוסר שלום במזרח התיכון היא אבסורדית. גם אם היו קיימות שתי מדינות כאלה, המטרה האסלאמית המוצהרת היא להעלים את ישראל. המנטרה "מן הנהר עד לים" מציינת את המטרה הסופית של השמדת המדינה היהודית. לאחר תבוסותיהם של שליחיה בלבנון עזה וסוריה ברור שאיראן תנסה לשחזר את השפעתה באזור במאמץ ממוקד לפתח שליחים חדשים, מתוחכמים ועוצמתיים ביהודה, שומרון ובקעת הירדן.

הסכמי אברהם שנחתמו על ידי מדינות ערביות המכירות בישראל כמדינה ריבונית

פוליטית על מנת להיפטר מהיהודים מהאזור. פרשנים רבים הגיעו למסקנה כי המנטליות הערבית המסורתית רואה ב"מדינה יהודית אחת על פני כדור הארץ כיותר מדי...".

דוגמה טראגית לסוס טרויאני הייתה כניסתו של יאסר ערפאת לארץ ישראל לאחר שהתחזה כ"מתון" במהלך הסכמי אוסלו. אנחנו אלו שהבאנו אותו אל תוכנו! בחרנו להתעלם מהעובדה שהוא ואנשיו היו אנשים בלתי רצויים לאחר שגורשו מירדן, לבנון ותוניסיה, וישראל בחרה לתגמל אותם בשליטה על רמאללה. הם הגיעו ברכבי פאר, עם כסף, נשק ועם הכוח הרב שהעניקו להם הסכמי אוסלו.

במהלך המגעים להסכמי אוסלו הוצעו לערפאת 94 אחוזים משטחי יהודה ושומרון על מנת שיקים בה מדינה פלשתינית, זאת לבד מפיצוי טריטוריאלי עבור רוב ששת האחוזים הנותרים, מחצית מירושלים, פיצויים וחזרת פליטים פלשתינים לפלשתינ. ערפאת סירב להכול.

מנהיגי העתיד של העם הפלשתיני חונכו על ידי אונר"א. שם למדו מילדותם להעריך את המרטיריות, לשאוף להשמדת ישראל ולהאמין כי ברגע שקרקע נשלטת על ידי אסלאם אסור שתהיה נשלטת על ידי לא-מוסלמים. אמונות כאלו מונעות את האפשרות של ישראל לנהל משא ומתן על הסכם שלום עם שותף אפשרי.

סקרים של רויטרס דיווחו כי 3 מתוך 4 פלשתינים תמכו במתקפת ה-7 באוקטובר, ומרכז הסקרים והמחקר הפלשתיני דיווח כי 72% מהנשאלים סברו כי ההחלטה של חמאס להוציא לפועל את מסע ההרס בדרום ישראל הייתה "נכונה" לאור התוצאה עד כה, בעוד ש-22% אמרו שהיא "לא נכונה". יתרה מכך, יש לציין כי "בשנה שעברה, סקר של מרכז הסקרים והמחקר הפלשתיני הראה כי 70% מהפלשתינים התנגדו לפתרון שתי המדינות, ורוב הפלשתינים מאמינים כי מאבק מזוין נגד ישראל הוא האמצעי היעיל ביותר לסיום ה'כיבוש'."

אין צורך שישראל תקריב את אדמתנו הקדושה תמורת סוס טרויאני. אנו מפותים על ידי אופורטוניסטים עם חזון של סוס טרויאני, העומד כעת מחוץ לשערינו ומפתה אותנו להכניס אותו על ידי "מתונים" המדברים על עסקאות מתוקות. ישראל עשירה במשאבים ויש לה מה להציע לעולם הערבי בטכנולוגיה, בתעשייה, בהגנה על הסביבה, בעסקים ובמדעים, כך שאין צורך לעשות שלום בתמורה להקרבה הכואבת של המשאב האסטרטגי ביותר שלנו: אדמתנו האהובה.

ישראל נמצאת כעת בחזית הגנת העקרונות של הציוויליזציה המערבית. לאחר הזוועות של ה-7 באוקטובר, ברוטליות איומה ונוראה שהופעלה על השבויים שלנו, תיגמול הטרור והאנטישמיות המשתוללת יהיה אקט התאבדותי.

"מנהיגי העתיד של העם הפלשתיני חונכו על ידי אונר"א. שם למדו מילדותם להעריך את המרטיריות, לשאוף להשמדת ישראל ולהאמין כי ברגע שקרקע נשלטת על ידי אסלאם אסור שתהיה נשלטת על ידי לא-מוסלמים"

הפלשתינים ניסו את כל האמצעים האפשריים, צבאיים, כלכליים, משפטיים ושימוש ברטוריקה

סוס טרויאני

צילום: שאטרסטוק

יגאל דילמוני, מייסד יידי יהודה ושומרון בארצות הברית, AFJS: "עם ישראל חזר לארץ ישראל כדי להישאר כאן לעד. מאות דורות עומדים מאחורינו ומביטים בקנאה על הזכות שנפלה בחלקנו. למען דורות העבר והעתיד אנחנו מחויבים להחיל את הריבונות ולקבוע בעלות לאומית על ארץ ישראל"

ישראל חייבת להישאר בשליטה על יהודה ושומרון לנצח

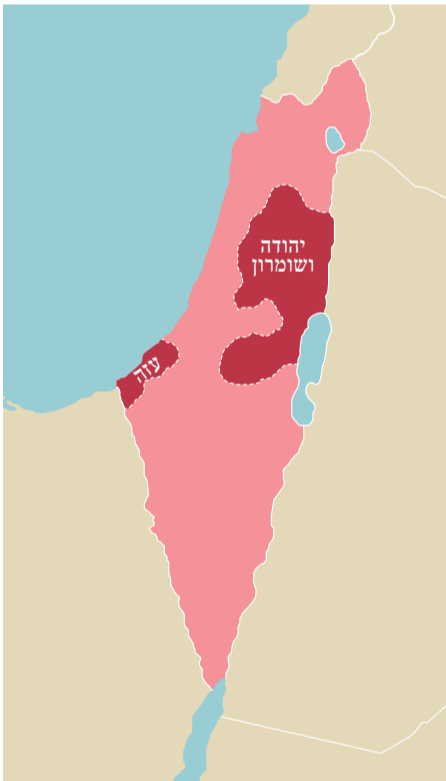
קן אברמוביץ, מייסד "הצילו את המערב"

מול זרועות הזרם הסוני מחד והזרם השיעי מאידך ומגמות ההשתלטות הכלל עולמית שלהן ניצבת ישראל ולה סיבות הכרחיות להיאחז באדמתה, ובעיקר ביהודה ושומרון. מאמר דעה קן אברמוביץ

פלשתינית. זה יחליש את שני ה"פילים" וימנע מהם לממש את מזימתם.

קן אברמוביץ, מייסד "הצילו את המערב" ומחבר הספר The Multifront War

צילום: שאטרסטוק

ל-25% מהאזרחים החיים בגבול להימלט (כפי שקרה בירושלים אחרי 1948).

11. יהודה ושומרון הם הגבול המזרחי של הציוויליזציה המערבית. אם חלילה ייפול אזור זה תיחלש ישראל קשות, והצעד הבא יהיה פלישה של אסלאם פוליטי לאירופה.

12. עם חולשתה של ישראל, איראן תתקוף או תאיים על המדינות הסוניות על מנת לשלוט בנפט שלהן וכך לשלוט במחירי הנפט העולמיים.

13. סוכני חיזבאללה של איראן ירחיבו את הנרקי-טרור באמריקה הלאטינית (בניגוד לדוקטרינת מונרו), ולאחר מכן יפשטו לארה"ב עצמה.

14. עם נטרול אויבים יהודיים וסוניים, תרחיב איראן את יכולותיה לפיתוח גרעין, טילים ומטוסים לטווח ארוך על מנת להרתיע או להשמיד את הנוצרים באירופה (ראשונים) ובהמשך את ארה"ב.

15. איראן גרעינית תוביל למרוץ גרעיני אזורי שיהפוך את ערב הסעודית, מצרים ותורכיה לגרעיניות אף הן, מה שיגדיל מאוד את הסיכון למלחמה גרעינית עתידית או טרור גרעיני.

16. ריבונות יהודית ביהודה, שומרון ובקעת הירדן תמנע את הקמתה של מדינה

מוזכרות בתנ"ך. אף אחת מהן אינה מוזכרת בקוראן.

5. זכויות משפטיות יהודיות על ירושלים (ואף על כל יהודה ושומרון) הוכרו "ללא עוררין" בוועידת סן רמו בשנת 1920 בהסכמה פה אחד של 51 המדינות חברות חבר הלאומים. יתרה מכך, במשך 150 השנים האחרונות, יהודים היו הרוב בירושלים.

6. נוכחותו של צה"ל ביהודה ושומרון מגנה על 8,000,000 אזרחים ישראליים וגם על 1.4 מיליון ערבים מוסלמים מפני ארגוני טרור פנימיים (חמאס, ג'יהאד אסלאמי) וחיצוניים (איראן, האחים המוסלמים).

7. מדינה פלשתינית תהיה מחויבת להשמדת ישראל ומייצגת איום קיומי על ישראל.

8. מדינה פלשתינית תכריז באופן בלתי נמנע מלחמה על ישראל, דבר שיחייב את צה"ל להיכנס לשטח מחדש, ובכך יגרם חלילה אבדן חייהם של מאות חיי צה"ל ואלפי אזרחים.

9. מדינה פלשתינית תתחיל לחפור בארות מים ללא שליטה, דבר שיביא להשמדת מאגרי המים וישראל תאבד 25% מאספקת המים שלה.

10. ירי צלפים ומבצעי טרור ממדינת "פלשתיין" לעבר ישראל עלולים לגרום

ישנם שני "פילים" במזרח התיכון, ושניהם שואפים לדומיננטיות אזורית ולאחר מכן לדומיננטיות עולמית. איראן, המייצגת את הזרם השיעי של האסלאמיסטים, וקטאר/תורכיה המייצגות את הזרם הסוני של האחים המוסלמים.

שני הצדדים שונאים זה את זה ונלחמים על הירושה הנכונה שהותיר מוחמד לפני 1,400 שנה. שניהם שונאים את כל הכופרים כמו נוצרים, יהודים והינדואים. אף אחד מהם לא מכבד את הריבונות של מדינות אחרות. שניהם מנוהלים כדיקטטורות שלא נבחרו, שניהם דוחים את עשרת הדיברות, שניהם דוחים את זכויות הפרט, שניהם כנות מוות חסרות פשרות. לכן, שניהם חייבים למצוא מולן מדינות מערביות נחושות ונחרצות כמו אמריקה וישראל. בגלל קרבתה לאזור, ישראל חייבת להיות ערנית במיוחד. ביחס ליהודה ושומרון במיוחד, ישראל חייבת לעמוד חזק ולא להתפשר, בשל 15 סיבות עיקריות:

1. הארץ ניתנה לאברהם ולעם ישראל על ידי האל כנכתב בתורה.

2. יהודים חיים כאן כבר 3,800 שנה.

3. הערבים הפלשתינים הם בעיקר פליטים שעברו לכאן במהלך 100 השנים האחרונות ממצרים, ירדן, סוריה ולבנון.

4. ירושלים, שילה, בית אל, חברון, קריית ארבע, אפרת, שכם ו-40 ערים אחרות

האלוף במילואים גרשון הכהן: "סעודיה דורשת התקדמות פתרון לשתי מדינות. מי שייכנס לזה נכנס למדרון חלקלק. מה שדורשים הסעודים עם אבו-מאזן זו חלוקת ירושלים, נסיגה מבקעת הירדן, הבאת הרשות הפלשתינית עד לקו הירוק, זה אומר גבול על כביש 6-כפר סבא. לישראל אין יכולת להגן על עצמה בתנאים האלה, גם מי שרוצה להיפרד מהפלשתינים כמו יאיר לפיד, אין מצב. לכן מה שאנו צריכים שהעם יבין שיהודה ושומרון זה העתיד הלאומי שלנו, זה הפתרון למצוקת הדיור, לרצועת החוף הצפופה. 4 מיליון יהודים צריכים לחיות בשדרה המזרחית מערד לגלבו, על שני מפלסים של בקעת הירדן. אנחנו הולכים להיות 20 מיליון אזרחים במדינה, אין יכולת להתקיים רק במרחב בין כביש 6 לים."

צילום: ביטחוניסטים

מהחטופים והמלחמה ועד הריבונות - אותו כשל, אותו מענה

המסר שעובר מהיעדר הריבונות הוא אותו מסר שעובר מהתנהלות ישראל במלחמה ובמשא ומתן להשבת החטופים, ומילה אחת מתארת אותו. ראיון עם צביקה מור, יו"ר פורום 'תקווה', אביו של איתן החטוף בעזה.

צביקה מור, יו"ר פורום 'תקווה'

לכל אורח. אני בעד רווחה אושר וביטחון, כמוכן, אבל לא בשביל זה הגענו לכאן. אם רק בשביל זה הגענו לכאן, לא כדאי להיות כאן, באזור הלוהט ביותר בעולם. רווחה אפשר לקבל בארצות הברית, גם אם נעבור לשם כקבוצה מאורגנת של שמונה מיליון. החוט החורז לכישלון הוא הגמגום שהיה עד היום, והתשובה היא אמירת האמת של הדברים הצודקים והמוחלטים על הזכות שלנו בארץ ולהתחיל לדבר על החזון והיעוד של עם ישראל."

לתפיסת עולם ישראלית ברורה ונחושה, אומר צביקה, יש השלכות מיידיות גם על דרך החשיבה בסוגיית החטופים והדרך להשבתם. "חשיבה שמחפשת את המחיר שעוד לא גבינו

לכוגר מערכת החינוך בישראל אחרי 12 שנות לימוד זה להצליח בחיים, לטוס לחו"ל ולעשות הרבה כסף, ומולו בוגר מערכת החינוך הערבית חולם על כיבוש הארץ וגירוש היהודים, לא ננצח כי אנחנו מגמגמים".

הפתרון, לתפיסתו, טמון בדיקוק באותה נקודה. "המענה לגמגום הוא שיבה לתודעה שלנו", הוא אומר ומדגיש: "אני לא מתכוון לתודעת מייסדי המדינה וממשיכיהם, כי ראינו שהיא קרסה. אני מתכוון לחזרה לתודעה שהייתה לעם ישראל בכל הדורות בקשר לעצמו ולסגולה המיוחדת שלו ולבחירה בו".

והאוזן, הוא סבור, קשבת לסוג כזה של שיח חדש. "מאז שפרצה המלחמה אנחנו שומעים קולות התפכחות מהשמאל ומהמרכז שקוראים לחזור לערכים. אבל האם הם מתכוונים לערכי המייסדים שקרסו? אנחנו צריכים משהו הרבה יותר עמוק, משהו שלא יישבר ולא ייסדק עם פגעי הזמן והשפעות תרבותיות אחרות. לזה אנחנו קוראים תשובה מאהבה, לחשוף לאנשים את העוצמות והיופי שיש במקורות ישראל כפי שהם באמת. רוב הציבור בארץ בשל להיכרות הזאת".

להערכתו של צביקה אומנם ישנם "חילונים אידאולוגיים", כהגדרתו "שיהיו אגוז קשה לפיצוח", אך הרוב המוחלט של העם נחשף בחודשי המלחמה לציבור שהפיק מתוכו לוחמי זרועות יבשה רבים שלחמו מתוך נכונות למסור את הנפש. היכרות והתקרבות נוספות חושפים ויחשפו בפניהם גם את ערכי המשפחה ודרך ארץ שמבטא הציבור הזה. "כבר בפתח המלחמה היו קולות שחיפשו משהו אחר, עמוק יותר, שיבסס את האחיזה שלהם בארץ, אחרי שההיתכנות והחלום לשלום קרסו ונשברו בפניהם".

מול הגמגום, אומר צביקה, "צריכים להגיד דברים ברורים ואמיתיים. להפסיק לדבר על דברים חלקיים כמו ביטחון. זה שקר לומר שאנחנו נמצאים ביהודה ושומרון בגלל תפיסת ביטחון, או שחזרנו לארץ בגלל רווחה ואושר

המלחמה, "לא עמדנו במטרות המלחמה ואנחנו לא רואים איך שאר החטופים חוזרים הביתה. זו סיבה לדאגה למושפחות החטופים, אבל גם לכל אורח שצריך לדאוג לחייו ולחיי משפחתו, גם משום ששוב ישראל נכנעת לארגוני הטרור וגם כי מאות אלפי מחבלים ישוחררו ליהודה ושומרון, לירושלים ולעזה, והם מסכנים בעיקר את יישובי קו התפר ואולי יותר מזה".

"התמונה שאנחנו מקבלים לגבי היכולת של ישראל להילחם היא תמונה של גמגום. מדינת ישראל לא יודעת להכריע במלחמות. היא לא רוצה להכריע ולנצח. הצבא עבר תהליך של התפרקות מערכי הניצחון, ההכרעה והבסת האויב. נוסף לזה את התרבות שקיימת בארץ בעשרות השנים האחרונות, תרבות אינדיבידואליסטית אנטי-לאומית ופרוגרסיבית שמבטלת כל ערך, וכך שכשאינ ערכים מוחלטים, ערכי השמירה על הארץ הלאום והריבונות הלכו ונסדקו במהלך השנים עד כדי סירוס יכולת המדינה להגן על אזרחיה בצעדי מנע".

מה מעניין את בוגרי מערכות החינוך

לדבריו "הגמגום שראינו בכל הסבבים שהיו ברצועת עזה ומה שאנחנו רואים גם בסוגיית החטופים הוא גמגום שנוגע גם ליהודה ושומרון. מצד אחד יש כאן חצי מיליון אזרחים ומצד שני אין ריבונות, אז מה זה? זה חלק מאיתנו או לא? זו ארץ ישראל או לא? אנחנו מגמגמים ולא אומרים דברים ברורים, שזו הארץ שלנו, שזו ארץ התנ"ך, שכאן הלכו אבותינו ושכל הזכות שלנו בתל אביב, בחיפה ובמשמר העמק היא מכוח זה שאבותינו חיו בעיקר על ההר. אם אנחנו מפקירים את חבל הארץ הזה ולא אומרים בצורה ברורה שהוא שלנו ושהוא חלק מהאתוס הישראלי ומההיסטוריה שלנו, אנחנו מעקרים את היכולת להילחם עליו. אנחנו לא משקיעים בתשתיות פיזיות כמו כבישים וקליטה סלולרית כי משאירים את המקום בסימן שאלה, ובצורה כזאת לא ננצח במלחמה. כאשר מה שחשוב

מאז שנחטף בנו, איתן, לעזה בבוקר שמחת תורה, הפך צביקה מור בעיני רבים לנושא דברם המשותק עד כה של מי שמבינים את ערך הכלל והלאום במובנו העמוק ביותר. מי שהקים את פורום תקווה, אשר חולל מהפך תודעתי בציבוריות הישראלית, קושר בריאיון ל'ריבונות' בין עסקת החטופים, נסיגת צה"ל בלי השגת יעדי המלחמה והיעדר הריבונות בליבה של הארץ. "גמגום", הוא מסכם זאת במילה אחת.

"בשלב הזה אני לא יודע לאן סוגיית החטופים תתקדם, אבל נכון לעכשיו ישראל נמצאת במצב שבו היא הרימה למעשה דגל לבן ונכנעה לדרישות החמאס לאחר 15 חודשי לחימה בעזה. מדובר בפרק זמן מספיק לצה"ל כדי לכבוש את

"נכון לעכשיו ישראל הרימה למעשה דגל לבן ונכנעה לדרישות החמאס לאחר 15 חודשי לחימה בעזה. מדובר בפרק זמן מספיק לצה"ל כדי לכבוש את סוריה ועיראק ביחד, ובכל זאת חמאס עדיין קובע לנו את התנאים לגבי החטופים"

סוריה ועיראק ביחד, ובכל זאת חמאס עדיין קובע לנו את התנאים לגבי החטופים", אומר צביקה ומזכיר כי גם כעת, זמן רב כל כך אחרי תחילת

"אנחנו מגמגמים ולא אומרים דברים ברורים, שזו הארץ שלנו, שזו ארץ התנ"ך, שכאן הלכו אבותינו ושכל הזכות שלנו בתל אביב, בחיפה ובמשמר העמק היא מכוח זה שאבותינו חיו בעיקר על ההר"

מהחמאס משנה את כל החשיבה והמוח נפתח לרעיונות שונים כמו ניתוק קווי האספקה לאויב, מה שבתקופת ממשל טראמפ יכול להתרחש. בנוסף לכך, דרוש כיבוש, טיהור ותפיסת השטח ואמירה מפורשת לחמאס שהשטח יישאר בידיו לצמיתות."

הדמוגרף יורם אטינגר, לשעבר קונסול ישראל בארצות הברית: "ריבונות היא תנאי לקיום ארוך-טווח של המדינה היהודית, מכיוון שמשלבת שליטה על המסד ההיסטורי-דתי-תרבותי והמסד הביטחוני באזור האלים, נטול-הסובלנות וההפכףך ביותר בעולם"

השר לשעבר איוב קרא

כבר עשינו שלום ללא תמורה במטבע פלשתיני, וכך גם נעשה

אינטרסים כלכליים, טכנולוגיים, מודיעיניים וביטחוניים הם שהובילו להסכמי אברהם שדילגו והתעלמו מהסוגיה הפלשתינית, כך משוכנע השר לשעבר איוב קרא המספר על מאחורי הקלעים של ההסכמים והם ועל הסיכוי לקדם מהלכים דומים בקדנציית טראמפ הנכנסת.

"הם רואים איזו מדינה לתפארת הקימו כאן פליטים יהודים שהתקבצו מכל העולם. מעולם לא שמעתי בציבור הסעודי אמירות מעריצות כל כך כלפי ישראל כפי שאני שומע בתקופה הזו"

גם הם יודעים שהאויב המרכזי שלהם עצמם הם האחים המוסלמים שפוגעים במצרים, באיחוד האמירויות ובשאר המדינות, כך שאין להם שום סיבה להתעקש למענם כשהם יודעים שהמנהיגות הפלשתינית אוספת כסף מאיראן רק כדי להתעשר. הם מבינים שכל תכלית הפליטות הפלשתינית היא להיאבק בישראל ולהחליש אותה. הם רואים איזו מדינה לתפארת הקימו כאן פליטים יהודים שהתקבצו מכל העולם. מעולם לא שמעתי בציבור הסעודי אמירות מעריצות כל כך כלפי ישראל כפי שאני שומע בתקופה הזו."

לדבריו מוסיף איוב קרא גם תובנה היסטורית רחוקה המשליכה על ימינו אלה: "אנשי דת מוסלמים הגיעו אליי ביוזמתם ואמרו לי שהאויב הגדול של העולם הסוני הוא איראן, שהיא הגב של חמאס וחיזבאללה, ושאייראן איראן משתמשת בישראל כקטליזטור להגיע למכה, כי בהיסטוריה של השיעים הם גורשו בבושת פנים ודוכאו בידי הסונים. מאז משאלת הלב שלהם היא לכבוש את כל העולם הערבי ולהפוך אותו לשיעי מוסלמי. זו האג'נדה של האיטולות. למעשה האיום הפרסי הוא שהיה המפתח להתחברות איתנו."

על רקע כל זאת משוכנע איוב קרא בכך ש"ארבע שנות טראמפ יתאפיינו בהמשך מגמת ההסכמים בלי קשר לעניין הפלשתיני. אני אופטימי מאוד ומרגיש שאנחנו לקראת התקופה היפה ביותר שהייתה לעם ישראל מאז בית שני."

הסתודות בנתב"ג

טראמפ היה אז לפני ביקור בסעודיה כאשר התחנה הבאה בו הייתה ישראל. אנשיו של טראמפ עדכנו את קרא בכך שהתכנית תועלה בפני הסעודים וכשיגיע הנשיא לישראל תהיה בידו התשובה הסעודית לרעיון. "בשדה התעופה, אם תיזכרו, חיכינו לטראמפ ליד המטוס, הוא התעכב לידי כשליצידו רק נתניהו ואשתו ועדכן אותי שהסעודים ממשיכים אל מהלכים של הסכמי השלום. אחר כך נסעתי עם נתניהו לניו יורק, נפגשנו עם מנהיגות ערבית והמהלך כולו נחשף. ב-2017 יצאתי לכתבים וטענתי שבתוך שנתיים או שלוש ייחתם הסכם

"ההערכה שלי הייתה שאם יקודם הסכם למרות הפלשתינים הדבר יוריד מסדר היום את הנושא הפלשתיני, וכך היה. כשדיברתי במליאת הכנסת על התקרבות בין מדינות המפרץ לביננו היה אחמד טיבי מתנפל עליי וקובע שאני הזוי וששום דבר לא יקרה בלי הסכם עם הפלשתינים", נזכר קרא.

מפת הדרכים שכבלה כל התקדמות מדינית בהסכם עם הפלשתינים מנעה, מספר קרא, קיומה של ועידת שלום אותה ניסה להוביל בפריז תחת חסותו של הנשיא הצרפתי דאז, ניקולה סרקוזי. כשכבר היה רגע לפני ייאוש פגש קרא בווינגטון בכירים בצוותו של טראמפ, הציג בפניהם את התכנית המדינית לפרטיה, "אמרתיהם שאם הם רק יאשרו, התכנית מוכנה וההצלחה מובטחת", הוא משחזר. התכנית נבחנה, נענתה בהתלהבות ולהסכמת הנשיא האמריקאי וראש הממשלה הישראלי וזכתה לכותרת "תכנית טראמפ". הפרטים כולם, הוא אומר היום, מופיעים בפוסטים שפרסם בעמוד הפייסבוק שלו עוד באותם ימים.

שלום ותרואו ישראלים ברחובות דובאי. אמרו עליי שאני הזוי ושקרן".

להערכתו גם ההסכמים הבאים יתבססו על שיתוף אינטרסים וללא כל תלות בזירה הפלשתינית. "אני נמצא בסעודיה הרבה מאוד לקידום חברות כלכליות שכבר כעת מקדמות מהלכים מול בכירים סעודים והסיכוי להסכם בלי קשר לפלשתינים גדול מאוד. כל מה שאומרים בנושא הזה הוא לא יותר ממס שפתיים".

ההצגה הערבית הגדולה

"בניגוד למלחמות קודמות, במלחמה הנוכחית ראינו איך אף לא אחת ממדינות ערב שלחה אפילו לא חייל אחד להילחם לצד הפלשתינים נגדנו. בלי להודות בכך הם חיכו שישראל לא תשאיר זכר מחמאס ומחיזבאללה.

הבחרייני וכשקרא שאין כל סיבה שתמנע הסכם שלום בין המדינות, טען השר הבחרייני שללא הסדרה מול הפלשתינים לא ניתן יהיה להתקדם. איוב קרא תהה מדוע בחריין צריכה לכבול את ידיה ולפגוע באינטרסים שלה בגלל סכסוך שקיים בין ישראל לפלשתינים. כעבור מספר חודשים חזר השר הבחרייני לקרא וסיפר שיש אור ירוק מסעודיה לבחריינים לקדם מהלך מול ישראל.

"ההערכה שלי הייתה שאם יקודם הסכם למרות הפלשתינים הדבר יוריד מסדר היום את הנושא הפלשתיני, וכך היה. כשדיברתי במליאת הכנסת על התקרבות בין מדינות המפרץ לביננו היה אחמד טיבי מתנפל עליי וקובע שאני הזוי וששום דבר לא יקרה בלי הסכם עם הפלשתינים", נזכר קרא.

מפת הדרכים שכבלה כל התקדמות מדינית בהסכם עם הפלשתינים מנעה, מספר קרא, קיומה של ועידת שלום אותה ניסה להוביל בפריז תחת חסותו של הנשיא הצרפתי דאז, ניקולה סרקוזי. כשכבר היה רגע לפני ייאוש פגש קרא בווינגטון בכירים בצוותו של טראמפ, הציג בפניהם את התכנית המדינית לפרטיה, "אמרתיהם שאם הם רק יאשרו, התכנית מוכנה וההצלחה מובטחת", הוא משחזר. התכנית נבחנה, נענתה בהתלהבות ולהסכמת הנשיא האמריקאי וראש הממשלה הישראלי וזכתה לכותרת "תכנית טראמפ". הפרטים כולם, הוא אומר היום, מופיעים בפוסטים שפרסם בעמוד הפייסבוק שלו עוד באותם ימים.

"אחרי השבעה באוקטובר, ברור שעם כל הכבוד להסכמי שלום, אי אפשר לתת מדינה לאותה קבוצה שהשמאל הישראלי מגדיר אותה כעם, כדי שהיא תהפוך למדינת טרור"

במידה רבה של נחרצות מעריך השר לשעבר איוב קרא שבתקופת טראמפ ירושלים לא תשמע מווינגטון התניה של הסכם שלום עם סעודיה בהסכמה ישראלית להקמת מדינה פלשתינית. את דבריו הוא מבסס גם על רקע היסטורי קדום, אך גם ובעיקר על בסיס דברים שנאמרו בקדנציית הקודמת של הנשיא האמריקאי.

"הייתי אז בממשלה והכרתי גם את טראמפ וגם את נתניהו. כבר בתחילת כהונתו טראמפ הבהיר לנתניהו שהוא יכול לעשות כרצונו ללא התניות. אם ירצה לספח את יהודה ושומרון ואם ירצה לעשות משהו בעזה, יש לו את כל הגיבוי שבעולם. כעת, אחרי השבעה באוקטובר, ברור שעם כל הכבוד להסכמי שלום, אי אפשר לתת מדינה לאותה קבוצה שהשמאל הישראלי מגדיר אותה כעם, כדי שהיא תהפוך למדינת טרור בהובלת מחבלים מסוגים שונים, אנשים שרצחו בני אדם בדם קר".

כמי שהיו לו יד ורגל במהלכי הסכמי אברהם משוכנע איוב קרא כי בסופו של יום מה שיקבע את מדיניות מדינות המפרץ הוא אך ורק האינטרסים הכלכליים ושאירות הפיתוח שלהן ולא תמיכה במנהיגות פלשתינית שמטפחת טרור למטרותיה. "מדינות המפרץ מתעבות טרור שכזה לא פחות מאיתנו", הוא משוכנע ומזכיר: "מעולם לא הייתה כאן מדינה פלשתינית".

בעקבות הנסיכה החולה

על ההסכם ההוא שנחתם בכהונת טראמפ הקודמת מבלי שישראל תצטרך לשלם מחיר במטבע פלשתיני, הוא מספר ומספק כמה פרטים מאחורי הקלעים. "אחרי פרשת אל מבחוח (בכיר חמאס שחוסל בדובאי בידי אנשי המוסד) היה איסור מוחלט לישראלים לדרוך על אדמת דובאי. הייתי אז השר לשיתוף פעולה אזורי. הנסיכה הבחריינית פאטמה הייתה צריכה לעבור טיפול רפואי, אבל היא דרשה טיפול רק בישראל. פנו אליי דרך גורם שלישי, הייתי במבוכה כי לא ידעתי אז כלום על בחריין. נתניהו אישר לי בתנאי שהדברים יישמרו בחשאי והבאתי אותה לטיפול כאן בבית החולים רמב"ם, כשבעלה, יורש העצר ושר הנפט, נמצא לידה".

בימים ההם של המתנה מחוץ לחדרי הטיפוליים נוצר הקשר האישי בין קרא לבכיר

כך עשו כאן ריבונות פעם

הדרך אותה עשה שמעון שבס, לימים ראש לשכת רבין, עד שהצליח להביא את ראש הממשלה בגין להחלת ריבונות על רמת הגולן, יכולה ללמד רבות על קמפיין מוצלח ונחישות אידיאולוגית.

שמעון שבס

צילום: פלאש 90

אך מדובר היה בהחלטה פוליטית שנדרשה כדי לבדל את רמת הגולן מסיני בה חזרה ישראל עד לקו הירוק. "זו הסיבה שהוא החיל את החוק הישראלי, כדי שלא יהיו אשליות למישהו".

שבס שמע את הנאום של רבין שלושה שבועות לפני הרצח, הוא מדבר שם על ריבונות ישראל בבקעת הירדן. במונח הרחב של המילה.

שבס, כפי שניתן לשער, מקפיד להבהיר שאינו חושב שנכון לנסות ולחולל מהלך שכזה ביהודה ושומרון "לא בגלל שאין לנו זכויות שם. יש לנו", אלא בגלל מיליוני הערבים החיים באזורים אלה, ואנחנו שואלים אודות בקעת הירדן. האם סביב החלת ריבונות בבקעה ניתן לגבש קונצנזוס כדוגמת זה שעלה בידו לגבש אז, לפני למעלה מארבעים שנה. שבס היה רוצה לגלות שהדבר אפשרי, אך להבנתו ההיתכנות הפוליטית לכך נמוכה.

"אני מזכיר שבתפקידי במשרד הביטחון הקמתי עשרה ישובים בבקעת הירדן. שמע את הנאום של רבין שלושה שבועות לפני הרצח, הוא מדבר שם על ריבונות ישראל בבקעת הירדן במונח הרחב של המילה. יש לנו אידיאולוגיה ברורה לגבי גבולות הביטחון של המדינה. הלואי ואפשר היה לעשות ריבונות בבקעת הירדן, אבל דברים השתנו. אני בעד ריבונות כזו, אבל לא חושב שיש היום אפשרות פוליטית להחיל ריבונות בבקעה".

תנועות הנוער מהשומר הצעיר, בני עקיבא, הנוער העובד ועוד, יחד עם מתנדבים ברחבי הארץ. זו הייתה פעילות שנמשכה חודשים ובסופם הגשתי כיו"ר הקמפיין ויו"ר ועד יישובי הצפון את העצומה לבגין בכנסת. איתי היה אז חבר הכנסת כץ-עוז, איש מפלגת העבודה שהיה אז יו"ר לובי הגולן בכנסת".

גם את בגין היה צריך לשכנע

אם נדמה היה שהעצומה מצאה דלת פתוחה בלשכת ראש הממשלה, הרי ששבס מספר שגם כאשר היה מדובר בבגין היה צורך לשכנע ולשם כך גוייסו חתימותיהם של 79 חברי כנסת שצורפו לעצומת האזרחים. "נפגשנו עם בגין כמה פעמים ולחצנו עליו מאוד", אומר שבס ומתקדם בציר הזמן אל היום שבו הופתע גם הוא מקצב התקדמות המהלך:

"אני לא יודע אם זה היה רק בזכותנו, אבל בשיא הפעילות שלנו, דצמבר '81, בגין שבר את הרגל או האגן וישב בכיסא גלגלים. באחד הימים התקשרו אליי ואמרו לי להגיע לכנסת כי יש דיון על הגולן. לא ידעתי למה אני הולך. נסעתי עם עוד כמה חברים לירושלים, ישבנו ביציע ופתאום בגין עלה ודיבר על החלת החוק הישראלי בגולן. באותו יום הצביעו בשלוש קריאות שאישרו את המהלך".

שבס מדגיש את עוצמתו של המהלך בייחוד על רקע מעמדה הבינלאומי של רמת הגולן. הרמה לא הייתה חלק ממפת ארץ ישראל המנדטורית, ומשום כך הוצרכה כאן חקיקה מיוחדת שתאפשר את החלת החוק הישראלי.

המהלך הישראלי הדרמטי גרר אחריו סערה בינלאומית ומסכת גינויים גם מידידתה הגדולה של ישראל, ארצות הברית. רייגן הפסיק את השיחות האסטרטגיות עם ישראל והעולם הצטרף לחגיגת הגינויים, אך "זה לא היה להרבה זמן כי מלחמת לבנון התחילה חצי שנה אחר כך והיו להם סיבות אחרות לרטון עלינו", כפי שמגדיר זאת שבס המספר כי לאורך הקמפיין היה חשש מאותה תגובה בינלאומית חריפה

מצרים תהפוך את הגולן לבא בתור ברשימת הנסיגות והוויתורים מביא את שבס וראשי הישובים בגולן להחלטה להקדים רפואה למכה ולצאת לקמפיין גדול. "הקמנו את ועד תושבי הצפון שאליו ריכזנו לא רק את ראשי הרשויות בגולן, אלא גם את רוב ראשי רשויות הגליל.

"היו ויכוחים קשים מאוד על הנושא בתנועה הקיבוצית ובתנועות האחרות שהיו חלק ממפלגת העבודה, אבל המיינסטרים של המפלגה תמך בכך"

הקמנו צוות גדול של ראשי רשויות שאותו ריכזתי, ובתחילת המהלך עשינו עצומה גדולה מאוד שסביב הניסוח שלה הצלחנו לייצר קונצנזוס רחב מאוד מראשי הליכוד שתמכו בריבונות ברמת הגולן ועד לאנשי מפלגת העבודה. את העצומה ניסחנו יחד עם יגאל אלון ז"ל שנה לפני שהוא נפטר".

התמיכה במפלגת העבודה של אותם ימים לא הייתה אוטומטית. "היו ויכוחים קשים מאוד על הנושא בתנועה הקיבוצית ובתנועות האחרות שהיו חלק ממפלגת העבודה, אבל המיינסטרים של המפלגה תמך בכך", מספר שבס.

"נוסח העצומה היה שהגולן הוא חלק בלתי נפרד מארץ ישראל והריבונות בו היא ערובה לשלום וביטחון. אספנו לפי הכתובים 745 אלף חתימות. על העצומה החתימו בצמתים חניכי

הוא היה יד ימינו של ראש הממשלה המנוח יצחק רבין בתקופת אוסלו ובעיני רבים בימין נחשב כיריב פוליטי מושבע, אך בימים אלה של מהפכה בסוריה צף ועולה זכר המהלך הפוליטי הדרמטי שאותו הוביל בעודו בן 24 בלבד והשלכותיו מתבררות במיוחד בימים אלה. החלת הריבונות על רמת הגולן שהחלה בקמפיין שהוביל שמעון שבס מנעה את מסירת השטח לידי של אסד האב ואת התגלגלותו עשורים אחר כך לידי המורדים שעלולים היו להימצא כעת על הרי הגולן, משכשכים רגליים בכינרת וחולשים ביום על ישובי הגליל.

פנינו לשבס כדי לשמוע ממנו איך נראה קמפיין מוצלח להחלת ריבונות, איך אזרחים מהשורה מובילים למהלך מדיני דרמטי שכזה והוא מצידו תהה בחיך אם אנחנו מעלים את זכר הימים ההם כדי ללמוד מהם. לא שללנו את האפשרות, "למה לא...", אמרנו והוא מצידו צחק, מבין היטב מה רוצה תנועת ימין לשמוע ממנו וללמוד מניסיונו.

הסעיף המדאיג מהסכם קימפ דייד

שבס הצעיר נבחר אז לראשות ועד יישובי רמת הגולן במקום יהודה הראל שהמשיך לפעול יחד אתו בזירה הפוליטית וההתיישבותית. באותם ימים נחתמו הסכמי קימפ דייד ואנשי הגולן זיהו סעיף מטריד בין סעיפי ההסכם שהביא מנחם בגין לאישור הכנסת. "הבעיה בהסכם הייתה שנכללה בו הפרדה בין שטחי ארץ ישראל המנדטורית לבין שאר השטח", משחזר שבס. "במהלך הדיונים בין המשלחות בקימפ דייד התעורר ויכוח לא קטן שהוביל להחלטה לחזור לקו ה-4 ביוני, הקו שהיה לפני מלחמת ששת הימים, הוחלט גם על שיחות האוטונומיה ביהודה ושומרון ואחד הסעיפים קבע שהסכם זה יהווה דגם להסכמים בגזרות אחרות". הסעיף הזה היווה נורת אזהרה מדאיגה עבור אנשי הגולן. "היה ברור באופן מובהק לגבי רמת הגולן שההסכם יביא להסכם נוסף דומה עם סוריה". החשש שמא האופוריה שאחרי ההסכם עם

ח"כ אורית סטרוק, שרת ההתיישבות והמשימות הלאומיות: "במישור התודעתי החלת ריבונות היא הסרת סימן השאלה התמוה והמביש מעל שאלת זכותנו על חבלי ארץ אלה, במישור המשפטי זו הבהרה חד-משמעית שהארץ הזאת אינה לחלוקה, וברמה המעשית זו הדרך לנרמל את כל מערכות החיים באזור שסובל עשרות שנים מממשל צבאי"

יונה לוי גרוסמן ותמיר דורטל

המוזיאונים שמשחקים לנו בתודעה

העובדה שהיא אמנית מוערכת בכל העולם לא עזרה לה. את היצירות שלה לא יציגו במוזיאון "כי את לא פוסט ציונית", כך נאמר לה. בפניכם קטעים מעדותה האישית של יונה לוי גרוסמן

גלריות אמנות בקיבוצים, שם מוקדש תמיד חלל משמעותי לטובת שיח רוחני על אמנות ויצירה. "הימין אף פעם לא חשב לבנות מקום כזה, מרכז תרבות חילוני שמסדר לאומיות שבו ניתן לדבר

אבל לא של יהודים. מראים במוזיאון את הקשר של ה"צומוד" הערבי לאדמת הארץ, לא של היהודים". בשיחתה מספרת יונה גרוסמן לוי על החוויה שאיתה יוצאים מבקרים במוזיאונים המובילים בישראל. היא עצמה הצטרפה לביקורי תלמידים, כולל ילדי גנים במוזיאון תל אביב כ"יום תרבות". מהביקור יצאה גרוסמן לוי "עם תחושות אשם של עצם קיומה של מדינת ישראל", וזאת על רקע האופן הקלגסי בו מוצגים חיילי צה"ל בתערוכות, הן של יוצרים ערבים והן של יוצרים יהודים. אלה ואלה מציגים יצירות שאמירתם אחת

"אמנות היא שפת התת מודע. לכן מהר מאוד המוח תופס קריקטורה וזוכר אותה. לכן אמנות משמשת כלי בהנדסת תודעת המונים. הימין פספס ולא מבין את זה. מפא"י הפכה להיות מה שהיא היום, המעבר של אנשיה מימין לשמאל התחיל בעקבות המוזיאונים. ילדי ישראל ביקרו בשנות השמונים במוזיאון תל אביב ויצאו משם עם תחושת האשם שאני יצאתי איתה, שהיהודים הגיעו לכאן ולא התחשבו בעם שהיה כן קודם, בלי להבין שהסיפור אחר לגמרי", אומרת גרוסמן לוי ומסבירה את המגננה שהאדם נכנס אליה כאשר לפניו הרצאת מידע ומסרים, בעוד כאשר הוא ניצב מול אמנות ההגנות יורדות, כך בגלריה במוזיאון וכך בתיאטרון או בהופעה של אמן. "אתה מגיע כדי ליהנות וכך הכול חודר אליך באוטוסטרדה לתוך התובנות ומעצב את התודעה שלך. את זה השמאל הבין מאז ומתמיד. הימין לא מבין את זה".

אמנות לאומיות וציונות. יש היום הרבה יצירה גם של הכיפות הסרוגות וגם של יוצרים חרדים מוכשרים, אבל איפה הם יציגו? איפה יראו אותם? בימין לא מבינים את החשיבות הגדולה של יצירת אמנות". עוד היא מרחיבה בדבריה אודות תכניות האמנות ברדיו ובטלוויזיה המעניקות מקום של כבוד ליוצרים בעלי אג'נדה מסוימת מאוד שהופכים למשפיעים דעתנים. מהזירות הללו מודרים לחלוטין אמנים בעלי תפיסה לאומית ציונית. כמי שמכירה היטב את זירת האמנות בישראל היא מספרת על אמנים רבים המסתירים את דעותיהם הלאומיות מחשש לפרנסתם, שמעדיפים להישאר על הגדר, כהגדרתה. כל אלה ממתינים לדלתות שיפתחו בפניהם ויאפשרו להם להציג, להביע דעה ולהשפיע.

אומרת לוי גרוסמן. תמיר שואל כיצד הדברים באים לידי ביטוי והיא מספרת מניסיונה כיוצרת שמתמקדת בציורי נוף מאזור מגוריה, הנגב, ומים המלח, יצירות שנראות לכאורה א-פוליטיות בעליל, אבל יש מי שרואה בהם איום תודעתי: לאחר שקטלוג היצירות שלה זכה להערכה רבה פנתה לאלן גינתון, האוצרת המיתולוגית של מוזיאון תל אביב, מי שקובעת למעשה את מה שיוצג במוזיאון מבחינת אמנות ישראלית, "בנתה את האתוס התרבותי של מדינת ישראל", כהגדרתה של לוי גרוסמן. בשיחתם אמרה לה גינתון שהיא מכירה את יצירתיה של לוי גרוסמן, וכשזו שאלה מדוע פניותיה להצגה במוזיאון לא זוכות למענה, השיבה לה גינתון שיצירתה היא "עבודה מעולה, אבל לעולם לא אציג אותה". "שאלתי למה, ובחטף

האמנות משפיעה על התודעה האישית החברתית והלאומית, את זה יודע כל אחד, אלא שאם נשאל במה הדברים באים לידי ביטוי סביר להניח שנשמע על הזרמת כספי קרנות ליצירות תומכות האויב, על סרטים המציירים את חיילי צה"ל כקלגסים וכיוצא באלה, אבל כל אלה נמצאים מעל פני השטח ואולי דווקא משום כך התודעה מתגוננת מהמסרים שהם נושאים בגאון. על הדרכים הפחות מוכרות בהן מכרסמת האמנות הישראלית בתודעה הלאומית של כולנו, סיפרה האמנית הרב תחומית יונה לוי גרוסמן בפודקסט 'על המשמעות' של תמיר דורטל.

לוי גרוסמן, אמנית תושבת עין הבשור שיצירתיה הוצגו בתערוכות ברחבי העולם, חושפת את האופן בו הופכת האמנות בישראל זרוע עוצמתית במאבקו של השמאל לניתוק העם בישראל מזהותו הלאומית, מהקשר לארץ ישראל וממורשתו ההיסטורית. את כל אלה היא מספרת מנקודת מבט פנימית, של מי שמבינה לעומק את כוחה של האמנות בעיצוב תודעה וראתה מפנים כיצד השמאל מודע לכך היטב ופועל בהתאם בעוד הימין זונח את הזירה. בפניכם קטעים מהפודקסט החשוב, להם נוסף המלצה לחפש ביוטיוב את הפודקסט ולשמוע את הדברים במלואם.

"המערכת המוכרת במדינת ישראל והקובעת את התרבות הישראלית, שמה תקרת זכוכית מאוד עבה ונמוכה לאמנים, בין היתר בגלל שהם אמנים לאומיים ציוניים שלא מוותרים על האמירה שלהם",

"הצטרפה לביקורי תלמידים, כולל ילדי גנים במוזיאון תל אביב כ"יום תרבות". מהביקור יצאה גרוסמן לוי "עם תחושות אשם של עצם קיומה של מדינת ישראל"

יצא לה, כי את לא פוסט ציונית", מספרת גרוסמן לוי שאפילו לא ידעה אז מה משמעות המושג. כעת היא מבינה שמאחר ונופים מייצרים הזדהות ורגש, הציורים שלה את נופי ארץ ישראל יוגדרו ככאלה שאינם פוסט ציוניים ולכן אינם ראויים להצגה. משום כך לאורך חמישים שנה לא הייתה תערוכת נופים ארצישראלים. "מציגים במוזיאון נופים,

"מציגים במוזיאון נופים, אבל לא של יהודים. מראים במוזיאון את הקשר של ה"צומוד" הערבי לאדמת הארץ, לא של היהודים"

תא"ל במיל' אמיר אניבי, יו"ר 'הביטחוניסטים': "ריבונות היא התנאי הבסיסי להבטחת ביטחון ישראל לדורות. גם בהיבט הרוח והחיבור שלנו לחבל ארץ הכי היסטורי ומשמעותי של העם היהודי וגם בהיבט הצבאי, הצורך לשהות בגבולות ברי הגנה, בבקעה ובהרים. אין קיום בארץ ישראל בלי ישיבה על ההרים ובלי גבול טבעי להגן עליו כמו הבקעה בייחוד במדינה צרה כמו מדינת ישראל. זה שילוב של רוח וצרכי ביטחון"

צילום: הביטחוניסטים

צו התנ"ך ריבונות ישראל

המציין את המקום בו נכנסו בני ישראל לארץ ישראל בהנהגת הרמטכ"ל הראשון של העם היהודי, יהושע בן נון. "ארבעים שנה קודם לכן הם היו עבדים. הם עלו לארץ ישראל והפכו לחיילים. הם השאירו את הרוח הגלותית מאחור ולמדו כיצד מתנהג ריבון. 2,000 שנות גלות השפיעו על עמנו יותר מארבע מאות שנות עבדות במצרים. כמה קשה לעם שלנו כיום להבין שסוף סוף הפכנו לבעלי הבית, ושאלו רשאים ואף מחויבים לפעול בהתאם לאינטרסים שלנו בלבד. כמה קשה לעמנו להשתחרר מהתלות ברצונן הטוב של אומות העולם".

יו"ר מועצת בקעת הירדן, המועצה המארכת את האירוע במעברות הירדן, **דוד אלחיאני**: לאותם הטוענים שאחרי האמור בתנ"ך אין עוד צורך באקט המדיני של החלת ריבונות, משיב אלחיאני ומבהיר: "כשיחילו את הריבונות יסתיים החלום ההזוי גם של הערבים ולצערי גם של יהודים וישראלים שרוצים להקים כאן מדינה ערבית בין הירדן לים שתסכן את מדינת ישראל".

גרעיני, נשק והקמה של מדינה פלשתינית, מה שיוביל למכשש לחצים על ממשלת ישראל. "זה יהיה המאבק העיקרי שלנו בימים הבאים, להיאבק נגד מדינה פלשתינית שהיא סרטן בלב האומה", אמרה.

עו"ד **נילי נאהורי**, יו"ר 'Israel is forever', הזכירה את חשיבותו של אתר מעברות הירדן

בה נשאו דברים יהודית קצובר, עו"ד נילי נאהורי, ראש מועצת בקעת הירדן דוד אלחיאני ונדיה מטר.

יהודית קצובר מראשי תנועת הריבונות, העלתה הערכה לפיה טראמפ יבקש להקים ציר מדינות סוני פרו אמריקאי ולשם כך יבקש לאמץ לחיקו את סעודיה שתדרוש מצידה כור

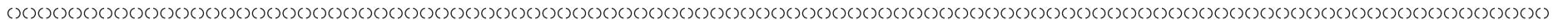
באירוע משולב שהתקיים ביום הכרתו של **דונלד טראמפ** לכהונה נוספת כנשיא ארה"ב, קיימו תנועות הריבונות 'Israel is forever' אירוע מיוחד תחת הכותרת 'צו התנ"ך - ריבונות ישראל' בקריאה לנשיא האמריקאי לחזק את תמיכתו בישראל ולהתריע מפני לחצים מדיניים שעשויים להוביל להקמתה של מדינה פלשתינית בלב הארץ.

באירוע, שהחל בשתי זרועות שהתכנסו יחד לעלייה משותפת לירושלים, השתתפו פעילים רבים מכל רחבי הארץ. האירוע המרכזי החל במערת המכפלה, שם הוקראה תפילה מיוחדת שנוסחה לקראת האירוע.

במקביל יצאה קבוצה נוספת ממצפה יוסף שמעל שכם, שם הונפו דגלי ישראל "בתקווה ובאמונה להחזרתם של כל אותם מקומות שהותירו את חותמם בהיסטוריה היהודית לידי עם ישראל", כלשונה של עו"ד נילי נאהורי, יו"ר 'Israel is forever', שהובילה את הקבוצה.

שתי הקבוצות נפגשו באתר מעברות הירדן, הנקודה בה נכנסו בני ישראל לארץ ישראל בתקופת יהושע בן נון. במקום התקיימה עצרת

תהיה מסוגלת לשבת במקום המשחרר מחבלים שידוע בוודאות שימשיכו לרצוח.

בעיניה מהותה של העסקה היא מחיקת ההישגים ונסיגה לאחור מערך הריבונות ומההבנה של שייכות עם ישראל לארצו ומהות תפקידו של העם. "נמשיך ללחום למען עם ישראל גם במדבר. יש למדבר את היתרונות שלו".

"כשאני בכנסת אני מבינה את ההשלכות של היעדר ריבונות ביהודה ושומרון ובקעת הירדן. יש לזה השלכות כבדות מעבר לזה שזו הארץ שלנו וזה הבית שלנו ונחלת אבותינו". בדבריה ציינה את כוונת חבר הכנסת אביגדור ליברמן להעלות להצבעה את חוק הריבונות ו"במסגרת החירות הכללית נצביע כנראה בעד". בהקשר זה היא מזכירה את מה שהיא מגדירה כמבחנה הפוליטי הראשון. היה זה כאשר האופוזיציה העלתה חוק ריבונות והקואליציה הזהירה שמי שיתמוך יספוג סנקציות, אך היא לא יכולה הייתה לעשות שקר בנפשה והודיעה לח"כ אופיר כץ שלא תוכל להרים יד נגד הריבונות.

הפעילים שהשתתפו בסיוור הביעו התרגשות רבה מאד מכל אירועי היום. "האירועים והתבוננות הביאו לא מעט מהמשתתפים לרגעי שמחה ולרגעי בכי במהלך היום כולו, ומהרגעים האלה התמלאו בכוחות להמשך המסע להגשמת ריבונות ישראל על ארצו", מסכמים המארגנים.

כ'דאר אל איסלאם', יש ארץ ששייכת לבני ישראל". ומעבר לכך מהווה הריבונות תזכורת למיליארדים בעולם שבסיס הקושאן של עם ישראל הוא התנ"ך. לא רק יישום ההבטחה התנ"כית, אלא קביעה שהתנ"ך הוא בסיס התרבות והזכות של מדינת ישראל.

"אנחנו צריכים לנצח במלחמה, ולנצח במלחמה זה להחיל ריבונות. זה יהיה מהפך וניצחון אמיתי", אומר הלוי וקובע כי שיח הזכויות של עם ישראל על ארצו ישנה את כל השיח החברתי והציבורי בישראל, בעוד שיח הקרבות מותיר את הצדק והזכות בידי האויב כאשר המציאות האמיתית והעמוקה הפוכה.

חברת הכנסת **לימור סון הר מלך** התקבלה על ידי משתתפי המפגן בתשואות. בדברים שנשאה התייחסה גם להחלטת מפלגתה לפרוש מהממשלה על רקע עסקת החטופים ושחרור מאות המחבלים במהלכה.

לדבריה, עם ישראל אינו רגיל לכך שלמנהיגות יש קווים אדומים, אך למפלגתה יש קווים אדומים שאין בכוונתה לחצות. בדבריה סיפרה על שיחה עם בתה, זו שנולדה בפיגוע בו נרצח בעלה, שאמר לה שלא יתכן שהיא תשב בממשלה המשחררת רוצחים עם דם על הידיים. "אני מודה לקב"ה שיש לי את הבית שמיישר אותי. מאוד קל להתבלבל בכנסת", היא אומרת ומספרת כיצד אמרה ליו"ר מפלגתה שתהא אשר תהא החלטתו היא לא

שהיא צריכה לעשות, כמו לנצח את החמאס ולהשמיד אותו לחלוטין, כמו להחיל ריבונות ועוד דברים חשובים, אבל אנחנו צריכים לזכור דבר אחד - חשוב מאוד נשיא שעוזר וראינו כמה נורא זה נשיא שמפריע, אבל בסוף ההחלטות על מה שיקרה בארץ ישראל ומדינת ישראל מתקבלות כאן, בארץ ישראל, על ידי עם ישראל, כנסת ישראל וממשלת ישראל".

חבר הכנסת **עמית הלוי** מגדיר את יום השבעתו של טראמפ כצומת ד שהאפשרות האחת בו היא הדרך הרעה שהעסקה המדוברת היא חלק ממנה, והדרך השנייה היא דרך התנ"ך והריבונות. "המשימה הכי חשובה שמחכה לנו כבר כמעט שיששים שנה היא החלת ריבונות. זו המשימה הכי חשובה עכשיו. כשאנחנו מחילים ריבונות כצעד ראשון של נתינה-טראמפ אנחנו עושים פעולה של ניצחון מהותי על האויב שמוחנו, האיסלאם הרדיקאלי". לדבריו, ניצחון מוחלט אינו מגיע בכוח הנשק אלא בהכרעת האידיאולוגיה והתשתית של האויב, ומשום כך הריבונות היא הצעד האמיתי והחשוב ביותר של הניצחון.

"בהחלת ריבונות אנחנו מבהירים לאיסלאם הרדיקאלי שיש מקום שהוא לא שלהם", אומר הלוי המזכיר את משמעות התפיסה המוסלמית החותרת להשלת השריעה על העולם כולו ו"מול התכנית הזו ניצחון אמיתי הוא לומר קודם כל שבמזרח התיכון, שאותו אתם מגדירים

נדיה מטר, שותפתה של יהודית קצובר בהנהגת תנועת הריבונות: "הצרות שבהן אנחנו נמצאים התחילו עם הסכמי אוסלו הידועים לשמצה, שבהם ממשלת ישראל של אותה תקופה העניקה לגיטימציה לרב המרצחים ערפאת, נתנה לו נשק, בנתה לו צבא ונתנה לו ולכנופיות הטרוריסטים שלו חלקים מארץ ישראל. לעם ישראל יהיה ניצחון כשנמחק את קונספציית אוסלו ונחיל ריבונות".

לאורך המסלול הדריך ההיסטוריון הוותיק ד"ר **חגי בן ארצי** את המשתתפים תוך איזכור והרחבה אודות נקודות ציון משמעותיות בהיסטוריה היהודית של האתרים בהם עברו.

משתתפי האירוע התכנסו למאהל הגבורה שם התקיים הכינוס המסכם של האירוע כולו, אותו פתח האב השכול **וולי וולפסטל** שבנו אריאל הי"ד נפל בקרבות בעזה. וולי סיפר על בנו אריאל ותכונותיו המנהיגותיות. על מסירותו למשפחה ולחיליו, על התנדבותו מגיל צעיר. השאיר אישה, ספיר, ותינוק שלא יכיר את אביו. כמוכן דיבר על פורום הגבורה שמטרתו: "במותם ציוו לנו ניצחון".

שרת ההתיישבות, **אורית סטרנק**, הביעה תקווה שממשל טראמפ יעשה טוב לעם ישראל ולארץ ישראל, "עוזר לממשלת ישראל בדברים גדולים

קרדיט תמונות: תנועת הריבונות

ריבנות - מחזון למציאות. תמונות מסמינריון נוער ריבנות, חנוכה תשפ"ה.

עוז זעירא, יושב ראש 'נוער ריבנות'

יהיה טוב ועוד יותר טוב

לנוער בישראל חשובה המעורבות בתהליכים שקורים במדינה, חשוב לו להיות חלק ולהשפיע. חלק ניכר מפעילותו החל לאחר שבעה באוקטובר. הנוער דורש להשפיע במגוון תחומים, בהחלת הריבנות, בקהילה, בעולם הפוליטי, בחקלאות, בעזרה למילואימניקים ועוד.

הנוער עושה ופועל, ורואים את השינוי במרחב הציבורי ובנוער עצמו. בני הנוער מבינים לעומק את משמעות הדברים, וברגע שהם מבינים, באמצעות הכוחות המדהימים שיש להם הם יוצאים למרחב, מסבירים ומשכנעים ומעלים את נושא הריבנות לסדר היום, ברחוב וברשתות החברתיות.

אנחנו בנוער ריבנות הבנו את המשמעות העמוקה של החלת הריבנות, ומנהלים קמפיין לשינוי התודעה הציבורית. אנחנו מלמדים את הנוער להיות טובים יותר בהסברה, וגם איך משפיעים ויוצרים קשרים עם חברי הכנסת, שכבר מכירים אותנו אישית ושמחים לראות אותנו בפעילות. התנועה מעניקה לפעילים ידע באמצעות סמינריונים והכשרות צוותים, שבהם הם לומדים להיות מקצועיים יותר, להכיר לעומק את ההקשר הפוליטי והמדיני, ולחזק קשרים עם מובילי דעת קהל, פוליטיקאים ואנשי תקשורת.

כשאני רואה את הנוער, וכמה חשוב לו ללמוד ולפעול כדי להיות טוב יותר ושיהיה כאן במדינה עוד יותר טוב, אני מתמלא באופטימיות, כי יש עתיד טוב למדינה.

להצטרפות לנוער ריבנות ribonut@gmail.com